

SONETI

William Shakespeare

MATICA HRVATSKA

ELEKTRONIČKA IZDANJA MATICE HRVATSKE
NIZ KLASICI SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI

9

William Shakespeare
SONETI

Za nakladnika
IGOR ZIDIĆ

Glavna urednica
ROMANA HORVAT

Urednik elektroničkih izdanja
JOSIP BRLEKOVIĆ

Priprema
SLUŽBA TEHNIČKE PRIPREME MH

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem ??????

ISBN 978-953-150-???-?

William Shakespeare

SONETI

Preveo
MATE MARAS

MATICA HRVATSKA
ZAGREB 2011

Ukratko o djelu

Naslov izvornika: *The Sonnets*

Godina nastanka: 1591–1604 (1593–1609)

Uvedeno u Registar nakladnika: 20. svibnja 1609.

Prva izdanja: 1609(Q), 1640

Izvori i utjecaji: Nema posebnih izvora, ali na Shakespearea su mogle utjecati zbirke soneta suvremenih pjesnika.

Philip Sidney (1554–86): *Astrophil and Stella* (1591)

Samuel Daniel (oko 1562–1619): *Delia* (1592)

Francesco Petrarca (1304–74); neizravno, preko prijevoda

Kratak sadržaj:

Ne postoji nikakva izravna priča koja bi povezivala 154 Shakespeareova soneta, pa neki stručnjaci nagađaju da su tiskani bez autorova odobrenja i složeni bez ikakva reda. Ali već nakon površna čitanja uočavaju se dvije glavne skupine pjesama: soneti 1–126 posvećeni su lijepom i neimenovanom mladiću; soneti 127–152 upućeni su nepoznatoj ženi crne kose; posljednja dva soneta, 153 i 154, opisuju Kupida, božanstvo ljubavi.

Prvi niz, upućen voljenom mladiću, bolje je uređen i sadrži nekoliko kraćih nizova koji se tiču njihova odnosa ili obrađuju pripadne ideje. Tako soneti 1–17 potiču mladića da nađe životnu družicu i dobije djecu; soneti 41 i 42 upozoravaju da je pjesnikova ljubavnica zavela mladića tijekom pjesnikova izbivanja; soneti 78–86 opisuju pjesnika–rivala koji je očividno pokušao pridobiti mladića za sebe; u sonetima 87–90 iskazana je zabrinutost da je mladić potpuno zaboravio pjesnika; iz soneta 91–96 nazire se da su se pjesnik i mladić pomirili; soneti 100–103 opisuju pjesnikovu tjeskobu zbog gubitka nadahnuća; u sonetima 117–120 pjesnik se očividno ispričava što nije vjeran svojem predmetu; sonet 126 zaključuje niz posvećen »ljupkom dječaku«.

Drugi niz nije nimalo sustavan, iako je mnogo soneta upućeno »crnoj gospi«. Tako u sonetu 130 pjesnik opisuje njezinu crnu kosu; u sonetu 131 naziva je okrutnom nasilnicom; u sonetima 133 i 134 pjesnik je kori što ga vara s njegovim »prijateljem«; soneti 135, 136 i 143 poigravaju se imenom Will i raznim značenjima riječi *will*; ostali soneti toga niza bave se ljubavnim mukama i poniženjima.

Valja još spomenuti da su neki soneti formalno različiti od ostalih: sonetu 99 na početku je pridodan jedan stih pa ima 15 redaka; sonet 126 sastoji se od

rimovanih dvostiha i ima samo 12 redaka; sonet 145 građen je od kraćih stihova što neke navodi na tvrdnju da ga nije napisao Shakespeare; napokon, soneti 36 i 96 imaju jednak završetak, identična su im posljednja dva stiha.

1.

Od najljepših bića želimo mladine
Da ljepote ruža s njom ne umre nikad,
Nego, kad zreliji s vremenom premine,
Nježan baštinik da njemu bude dika.
Ali ti, za svoje sjajne oči vjeren,
Svojim uljem hraniš svoje svijeće plam,
Tvoreć pravu glad gdje obilje se stere,
Sam svoj dušman, grozan milom sebi sam.
Ti koji si sada svijetu ures svježi
I jedini glasnik gizdavu proljeću,
Rasipan u tvrdičenju, škrče nježni,
U pupoljku svom pokapaš svoju sreću.
Sažali se na svijet, ili budi lakom:
Svijetu dug da gutaš, i sobom i rakom.

2.

Kad ti čelo stegne četrdeset zima,
I poljem ljepote prokopa ti jarke,
Gorda odora te mladosti, sad divna,
Bit će dronjak podrt bez vrijednosti svake.
Tad, upitan gdje se sve ljepote kriju,
Gdje su ti sva blaga krjepkih dana stala,
Reći, u nutrini upalih očiju,
Sramotna je grižnja i zaludna hvala.
Koliku bi hvalu ljepota ti zbrala
Da možeš odvratit: »Krasno čedo moje
Račun će namirit i pravdat me stara« —
Jamčec da mu lijepost nasljedstvo je tvoje!
Kad si star, to znači biti snova sazdan,
Vidjet vrelu krv kad ćutiš da je mrazna.

3.

U zrcalo zirni i licu što gledaš
Reci sad je čas da drugo lice poda;
Ako iznova mu sad svježinu ne daš,
Varaš svijet, i nekoj majci kratiš ploda.
Gdje je neorano ljepotice krilo
Da prezire tvoga gospodarstva ralo?
Tko je tako lud da bi mu grobom bilo
Samoljublje, i potomstvu na put stalo?
Zrcalo si majci, i u tebi ona
Priziva svoj ljupki travanj dobi cvatne;
Ti ćeš tako vidjet kroz staračka okna,
Borama usprkos, ove ure zlatne.
Ali živiš li da spomena ti nije,
Umri sam, i tvoja slika s tobom mrije.

4.

Rasipna ljupkosti, zašto na se sama
Trošiš što ljepote baština ti preda?
Od prirode zapis nije dar već zajam,
A podašan zajmi onom tko je štedar.
Pa, prelijepi škrčce, zašto li zlorabiš
Pusto blago dano tebi da ga dadeš?
Zelenašu bez dobiti, zašto rabiš
Tako silnu svotu, a živjet ne znadeš?
Jer, dok poslovanje sam sa sobom vodiš,
Ti za dražest svoju varaš sama sebe.
Kako će, kad narav zovne te da hodiš,
Ostati prihvatljiv račun iza tebe?
Nerabljena lijepost s tobom u grob grede,
Rabljena živi da volju ti provede.

5.

One ure što su s blagim marom tkale
Ljupki zor do kojeg svako oko plovi,
Bit će prema njemu nasilnice jalne
I poružnit ono što krasotom slovi;
Neumorno vrijeme vodi ljeto prema
Grozomornoj zimi da ondje nastrada:
Mraz stinuo sok, već bujna lišća nema,
Ljepota pod snijegom i pustoš svud vlada.
Kad ni jedna ljetna ne ostane kap,
Žitka sužnjica u zidima od stakla,
A s ljepotom otet i ljepote slap —
Ni nje, ni spomena da je išta takla.
Al tiješteno cvijeće, premda zimu sreća,
Gubi samo privid; bit mu vazda cvjeta.

6.

Ne daj gruboj ruci zime da ti kvari
To ljeto u tebi, sok iscijedi prije:
Neki sud osladi, neki kut obdari
Blagom te ljepote, dok se ne ubije.
Nije zabranjena lihva zajam koji
Usrećuje one što plaćaju redno;
To jest kad ti biće drugo biće goji,
Il, desetkrat bolje, deset njih za jedno.
Sretniji bi tada bio deset krati,
Deset tvojih tobom desetkrat da biva;
Što bi tada smrt, da moraš putovati,
Kad ostavljaš sebe u potomstvu živa?
 Ne budi tvrdoglav, previše si divan
 Da plijen smrti budeš, od crvi užívan.

7.

Gle, na istoku kad milovidno svjetlo
Diže plamnu glavu, svako oko zemno
Pogledima služi veličanstvo sveto,
Ogranulo lice štujući mu spremno;
I kad već na strmen brijeg nebeski kroči,
Slično snažnu momku u doba mu cvatno,
Ipak mu ljepotu dvore smrtne oči
Pozorno mu prateć hodočašće zlatno;
Ali kad s vrhunca, s kočijom umornom,
Kao starac slab niz obdanicu srne,
Drugud gleda oko, dotada pokorno,
S njegove se niske staze sada svrne.
 Tako ti, kad mineš s podnevnih visina,
 Negledan ćeš mrijeti ne začneš li sina.

8.

Glazbo zvonka, zašto glazbu slušaš žalno?
Slast na slast ne vojšti, radost radost ište;
Zašto voliš ono što ne primaš harno,
Il s užitkom primaš stvari što te tište?
Ako ugođenih zvukova ti kolo,
Vjenčanih u vjernoj slozi, uho grebe,
Oni samo blago kore te što solo
Kvariš dionice skladane za tebe.
Jedna žica, gle, ko blag muž drugu sretne,
Svaka svaku dirne uzjamnim redom,
Poput oca, djeteta i majke sretne
Jedan mio zvuk svi poju kao jedno;
Njihov nijemi poj, mnogostruk, regbi jedan,
Tebi pjeva: »Samcem postat ćeš nijedan«.

9.

Zar od straha kopniš samačkim životom
Što ćeš oko nekoj udovici zalit?
Ah, bezdjetan ako možda umreš potom,
Ko žena bez muža svijet će tebe žalit.
Svijet će biti tvoja udova i žalno
Plakat će što sebi slike ne ostavi,
Kad udova svaka može čuvat stalno
Po dječjim očima mužev lik u glavi.
Dok rasipnik troši po svijetu imetak,
Premješta ga tek, jer svijet i dalje dvori;
Al ljepota ima na svijetu svršetak,
Tko je ne porabi, tako je razori.
Ljubavi za druge u grudima nema
Tko sam sebi to ubojstvo sramno sprema.

10.

Od sramote nijeći da ti voliš koga,
Ti što sebe tako lakoumno gubiš;
Tvrđi, ako hoćeš, da te voli mnoga,
Ali ti nijednu očito ne ljubiš;
Jer te ubilačka mržnja tako slijepi
Da se protiv sebe rotiš pogibeljno,
Tražeći da rušiš onaj krov prelijepi
Što bi valjalo da obnavljaš ga željno.
Oh, promijeni naum, da promijenim mnijenje!
Zar će mržnja ljepše nego ljubav stati?
Budi blag i ljubak, kakvo si stvorenje,
Ili barem sebi usrdnost uzvрати.
Daj, meni za ljubav, drugog sebe sebi,
Da ljepota živi u tvom il u tebi.

11.

Kako brzo veneš, tako brzo rast ćeš
U jednom od svojih, iz tog što ostavljaš,
I tu svježu krv što mlađahno je daješ
Možeš svojom zvati kad mladost otpravljaš.
Tu se procvat, mudrost i ljepota stane,
Bez tog propast hladna, starost i ludilo;
I vrijeme bi stalo da to svi nakane,
Za šezdeset ljeta ne bi svijeta bilo.
Koga narav nije za potomstvo tkala,
Ružan, prost i grub, nek jalov se zatare;
Tko je nadaren, još više mu je dala,
I ti štedro njeguj svoje štedre dare:
Za svoj žig te reza, misleći da njime
Trebaš tiskati još, da uzorak ne zgine.

12.

Kad brecaje brojim što kazuju vrijeme,
Videć blistav dan u groznoj tonut noći;
Kad promatram kako ljubica jur vene
I crni se prami srebreni u sjedoći;
Kad vidim bez lišća stabla uznosita,
Stadima na žezi doskorašnji osjen,
A sva ljetna zelen na nosila zbita,
Svezana u snoplje, s bijelim krtim osjem;
Tad me o ljepoti tvojoj muče dvojbe
Da ćeš s onim minuti što vrijeme smiče,
Jer se milja i ljepote sami drobe
I mriju čim vide kako drugo niče;
Ništa ne odoli vremenitoj kosi
Već porod, da njoj u grabežu prkosi.

13.

Oh, da jesi svoj! Al ne ćeš dulje biti
Svoj, ljubavi, nego sam dok ovdje traješ;
Pripremaj se protiv svršetka što hiti
Da obličje slatko nekom drugom daješ.
Tako ta ljepota, uzeta u najam,
Ne bi našla konca; ti bi tada bio
Opet to što jesi, poslije svoga kraja,
Kad tvoj mili porod nosi lik ti mio.
Tko zapušta lijepu kuću da propane,
Kad je časno mogu držat marni ljudi
Spram olujnih vihora u zimske dane
I jalova gnjeva vječne smrtne studi?
Oh, tek rasipnici! Ljubljeni, ti znade
Oca svog, i sin tvoj neka ga imade.

14.

Po zvijezdama svom se ne domišljam sudu,
Premda mislim da sam znalac zvjezdoslavlja —
Ne da dobru sreću kažem ili huđu,
Kuge, nerodice, il narav razdoblja;
Niti mogu kob časaka kratkih reći,
Pridajući svakom vjetar, grom i kišu,
Nit hoće li knezovima poč po sreći,
Ičim što naslutim da nebesa pišu.
Već znanje iz tvojih očiju gonetam,
Čitam u tim stalnim zvijezdama umijeće:
Da će istina s ljepotom skupa cvjetat
Ako se od sebe k potomstvu okrećeš.
Inače ti naviještam da tvoja smrt
Istinu će skončat i ljepotu strt.

15.

Kad promatram kako sve što nikne klicom
Samo kratak čas u savršenstvu traje,
Da na igre ovom velom pozornicom
Zvijezde liju svoje tajne utjecaje;
Kad vidim da ljudi rastu poput bilja,
Dok ih isto nebo i bodri i drobi,
Kipte mladim sokom, klonu sred obilja,
I odnose spomen o junačkoj dobi;
Tad mi pojam ove nestalnosti stavlja
U vidokrug tebe, tvoju mladost bujnu,
Gdje zatorno vrijeme s rasulom raspravlja
Da mlađahni dan u noć ti mijenja nujnu;
Pa za tvoju ljubav boj s vremenom bijem,
Dok te ono trga, ja te snova sijem.

16.

Ali zašto s jačom ne zavojštiš strasti
Na tog krvožedna silnika, na vrijeme?
I ne utvrdiš se u svojoj propasti
Boljim sredstvima od jalove mi pjesme?
Sad stojiš na vršku trenutaka sreće,
Mnoge djevičanske bašče nesađene
S krotkom bi ti željom dale živo cvijeće,
Puno sličnije od slike patvorene.
Životne su crte obnova života;
Kroz vremena kist i đačko pero moje
Ni skrta ti vrijednost ni vanjska ljepota
U očima ljudskim žive ne opstoje.
Razdaješ li sebe, sebe čuvaš smrtan;
Moraš živjeti, umijećem svojim crtan.

17.

Tko će mojoj pjesmi u buduće doba
Vjerovat, da hvale najviše ti lije?
Premda nebo zna da još je poput groba —
Ne kaže te pola, a život ti krije.
Da opisat mogu očiju ti dražest,
Novim nizom nizat svu tvoju milinu,
Buduće bi vrijeme reklo: »Pjesnik laže,
Takav rajski dodir zemnika ne dirnu.«
Tako, žut od ljeta, moj će ovaj listak
Bit prezren ko šuplje staračko hvastanje,
Tvoje će se pravo zvat pjesnički vrisak
I nategnut metar pjesme nekadanje.
Al da ti je tada koje dijete živo,
Živio bi dvaput: s njim i s mojim stihom.

18.

Hoću li te s danom usporedit ljetnim?
Ti si krasniji i blaži si od njega;
Svibanjske pupoljke stresu ljuti vjetri,
I prekratak rok imade ljetna žega.
Katkada prežarko sja nebesko oko,
I često je zlatna put mu potamnjena;
Sve se lijepo prašta s ljepotom napokon,
Kad je robi slučaj il prirodna mijena.
Ali tvoje vječno ljeto već ne svenu,
Nit izgubi nad ljepotom tvojom vlasti;
Nit se smrt podiči da lutaš kroz sjenu,
Kad ćeš s vječnim stihom u vrijeme urasti.
Dokle ljudi dišu, ili oči sjaje,
Dotle živi ovo i život ti daje.

19.

Proždrljivo vrijeme, lavu pandže srubi,
I zemlju da ždere milo leglo nagnaj;
Strašne ralje tigra liši oštrih zubi,
Feniksa u krvi dugovjeka sažgaj;
Smjenjuj vedra doba i tužna u letu,
Brzonogo vrijeme, čini što god htjelo
Svim slastima trošnim i širokom svijetu;
Al ti priječim jedno ogavno zlodjelo:
Oh, lijepo mi čelo ljubavi ne brazdaj,
Nit na njemu vuci crte drevnim perom;
Ne takni ga u svom tijeku, daj da vazda
Za ljepotu bude potomcima mjerom.
Il ti, staro vrijeme, sve najgore skrivi —
Moja ljubav sved u stihu mlada živi.

20.

Žensko lice što ga rukom slika narav
Imaš, gospodaru—gospo strasti moje;
Žensko nježno srce, ali nije varav
Tijek mu kako žene himbeno ga kroje;
Življe oko, s manje himbe se prenavlja,
Pozlaćujući predmet na koji se savi;
Muška put, dok puti dojednom upravlja,
Krade muške oči, ženske duše travi.
I prvo te narav za ženu izatka
Dok, tvoreći tebe, sva ne pomahnita,
Pa mi te zbog jednog uskrati dodatka,
Dodajući ti nešto što je meni ništa.
 Ali kad te nape za ženski užitak —
 Meni ljubav, njima ljubavni probitak.

21.

Tako nije sa mnom poput one muze
Kojoj stih ljepota naličena krijepi,
Što i samo nebo za uresje uze,
I spominje svoju lijepost sa svim lijepim:
Sa suncem je gordo i s mjesecom spari,
Sa zemljom i s morskim draguljima skupim,
S prvim cvijećem travnja, s mnoštvom rijetkih stvari
Što u ovoj silnoj kugli nebo skupi.
Kad iskreno ljubim, iskreno ću pjeti,
Tad vjerujte meni: od ljubavi moje
Ljepšu ne porodi majka, prem ne svijeti
Kao zlatne svijeće što na nebu stoje;
 Brbljanje tko voli, može više dodat —
 Ja ne hvalim ono što ne kanim prodat.

22.

Zrcalo me ne će uvjerit da star sam
Sve dokle ste ti i mladost iste dobi;
Al kad ugledam da tebe vrijeme brazda,
Tad ću čekat smrt da moje dane robi.
Jer sve te ljepote što na tebi stoje,
Dolično je ruho da mi srce kiti
Dok ti grud ispunja, kano moju tvoje —
Kako ću od tebe stariji tad biti?
O ljubavi, zato pazi na se pomno
Ko ja, ne zbog sebe, već zbog tebe mlada:
Nosim tvoje srce, čuvam ga pozorno,
Ko dadilja nježna čedo da ne strada.
 Ne očekuj srce kad se moje strati;
 Ti mi dade svoje, ne da ti se vrati.

23.

Ko nespreman glumac nasred pozornice
Koji ulogu od straha zaboravi,
Ili neki gnjevnik, srdit nemilice,
Kome se od viška snage srce davi,
Tako ja, u strahu pouzdanja, smetnem
Reći spreman onaj ljuven obred pravi;
U ljuvenoj snazi svojoj kanda venem,
Obrjemenjen moću vlastite ljubavi.
Oh, neka su svesci rječitost mi tada
I zborećoj grudi nemušte preteče,
Štono prose ljubav i traže nagrada
Više nego jezik što više već reče.
 Oh, čitaj što pisa ljubav koja šuti;
 Ljuvena je mudrost i očima čuti.

24.

Moje oko glumeć slikara gravira
Lik ljepote tvoje na mog srca ploču;
Moje mu je tijelo umjesto okvira,
Perspektiva jamči slikarsku vrsnoću.
Kroz slikara moraš vještinu mu zreti
Da nađeš gdje prava slika ti se skrila,
Koja stalno visi u grudnoj mi kljijeti
Što je okna tvojim očima staklila.
Gle sad kako oči ugode očima:
Moje oči tvoje risaše obličje,
Dok su tvoje okna na mojim njedrima
Kuda sunce viri da u te proniče.
Ipak oči draž svom umijeću ne daju;
Rišu tek što vide, srce ne poznaju.

25.

Nek se miljenici svojih zvijezda diče
Javnim častima i naslovima holim,
Dok ja, komu sreća to slavlje odriče,
Netražen uživam u onom što volim.
Ljubimci knezova latice razvijaju
Samo kao neven, kad se sunce javi,
A svoj ponos pokopan u sebi kriju
Jer na jedan mrki pogled mru u slavi.
Kad izmučen ratnik, slavan na bojištu,
Jednom klone nakon tisuću pobjeda,
Zauvijek iz knjige časti njega brišu,
I druge mu trude zaborave s reda;
Sretan dakle ja što ljubljjen sam i ljubim
Gdje izgubljen nisam nit mogu da gubim.

26.

Gospodaru moje ljubavi, vazalstvom
Tvoja zasluga mi snažno splete revnost,
Pa ti šaljem ovo pisano poslanstvo,
Ne da kaže um, već da svjedoči vjernost.
Ta velika vjernost bit će možda naga
Jer mi nema riječi u jednoj pameti,
Al nadam se da će tvoja duša blaga
U misli je svoje posve golu djeti;
Dok milosno na me krasni lik ne svrne
Zvijezda koja ravna moja putovanja,
I podrta ljubav ruhom ne ogrne
Pokazav me vrijednim tvog mila štovanja.
 Koliko te ljubim, tad ćeš možda slušat;
 Dotle se ne javljam gdje me možeš kušat.

27.

Iscrpljen od truda u postelju padam
Da počinu udi umorni od druma,
Al u glavi počne putovanje tada
Da za mukom tijela slijedi muka uma.
Jer mi tada misli, s udaljene međe,
Na revno se k tebi hodočašće žure,
I sved' otvorene drže teške vjeđe,
Gledajući mrak u koji slijepci zure;
Tek vid moje duše s maštovitom moći
Tvoju sjenu mojem nevidu predstavlja,
Koja, kano dragulj u sablasnoj noći,
Ljepša crnu noć i lice joj obnavlja.
 Tako, obdan udi, obnoć duša moja,
 Ah, s tebe i s mene ne nađu spokoja.

28.

Kako da se tad u sretno vratim stanje,
Ako blagodat se počinka mi krati?
Kada patnje noć ne olakšava danje,
Nego dan od noći i noć od dana pati?
I suglasno jedno drugom ruku pruži
Da me muče, premda dušmanski se kralje:
Jedno da me jadi, drugo da se tužim
Što daleko jadam, od tebe sve dalje.
Ti si radi dana sjajan, danu zborim,
I krasiš ga kad oblaci nebom jezde;
Tako tamnoputu noć laskanjem dvorim,
Da ti zlatiš večer kad ne trepte zvijezde.
 Ali dan mi danju bol rasteže dugu,
 A noć kanda noću dulji jaču tugu.

29.

Kad, kinjen od sreće i ljudskih očiju,
Sam samcat nad izopćenjem u plač grunem,
Zaludni mi krici gluho nebo biju,
I promatram sebe, i kob svoju kunem,
Žudeć sličnost s nekim kom nade su veće,
S njegovim obličjem, s krugom prijatelja,
Želeć domet ovog i onog umijeće,
Najzlovoljniji zbog najdražeg veselja;
Ipak, preziruć se skoro u toj misli,
Srećom mislim na te, i tad stanje moje,
Poput ševe što se u cik dana visi
S mrka tla, pred rajskom dveri himne poje;
 Jer spomen na ljubav takvo blago šalje,
 Da tad ne bih stanje mijenjao ni s kraljem.

30.

Kad na sijela slatke misli utišane
Spomen ja prizovem na minule stvari,
Uzdišem zbog manjka mnoge stvari zvane,
Snova plaćuć dragu dob lelekom starim;
Tad nesviklo oko poplavim rad milih
Bića što ih skri beskrajna smrtna tmica,
Te s ljubavnih davno zgaslih boli cvilim,
Jadeć propast mnogog iščeznula lica;
Tad se mogu tužit na tužbe negdanje,
I kazivat nujno, od jada do jada,
Svoj čemerni račun boli bolovane
Koji plaćam kanda nije plaćen tada.

Ali, dragi druže, čim pomislim na te,
Žalost mine i gubitci svi se plate.

31.

Tvoja grud se blagom svih srdaca slavi
Koja držah mrtvim jer ih nemam više;
Tu kraljuje ljubav i česti ljubavi,
I svi druzi koje misli sahraniše.
Koliko mi suze pogrebne i svete
Mila ljubav čista ukrade iz zjene —
Pravo mrtvih koji sad se tek zamijete
Ko odsutne stvari u tebi skrivene!
Ti si grob gdje ljubav živi pokopana
Pod vijencima minulih mi ljubljenika;
Svaka moja čest od njih je tebi dana,
Taj udio mnogih sad je tvoja dika.

Ja u tebi gledam ljubljene im sjene,
A ti, s njima svima, imaš svega mene.

32.

Nadživiš li moje podmirene dane,
Kad mi kosti prahom smrt pokrije škrtu,
I sretnim slučajem opet listat staneš
Jadne grube retke ljubljenika mrtva,
Usporedi njih s tim boljim vremenima —
I premda ih svako pero tad preteče,
Čuvaj mi ih rad ljubavi, ne zbog rima,
Natkriljene stasom ljudi s više sreće.
Oh, tad ove misli ljuvene mi podaj:
»Da je s cvatnim dobom moj prijatelj cvaio,
Ljubav bi mu dala vrjednijega ploda,
I s boljim bi društvom napored stupao;
Al kad umrije on, i bolji pjev se javi,
Njih zbog stila čitam, njega rad ljubavi.«

33.

Gledao sam kako mnogo jutro slavno
Okom vladarskim vrhunce gorske bodri,
Cjelivajuć zlatnim licem polje travno,
Alkemijom neba zlateć potok modri;
Pa dopušta niskom oblačju da s gadnom
Zavjesom mu plovi preko lica potom,
Da nebeski lik mu tajni svijetu jadnom,
Kradom bježeći na zapad s tom sramotom.
Tako moje sunce jednog jutra sjaše,
Sav kliktavi sjaj na čelo mi se lio;
Ali, jao, jedva jednu uru staše,
Visok ga je oblak sad od mene skrio.
Ljubav mi ga stog ne prezre; kad se krije
Sunce s neba, to i zemno sunce smije.

34.

Zašto mi obeća dan toliko divan,
Navede me putovat bez ogrtača,
Da na putu oblak sustigne me kivan,
Te u kvarnom dimu tebi sjaj nadjača?
Nije dosta što se ti kroz oblak probi,
Da mi sušiš kišu na šibanom licu,
Jer još takav melem hvalu ne zadobi
Što iscijeli zlijed a ne liječi krivicu;
Nit je u tvom stidu lijek za bolno stanje —
Premda ti se kaješ, ja gubitke nižem:
Utjeha je slaba krivčevo jadanje
Onom tko pod teške uvrjede je križem.
 Ali te su suze biser s ljuven–vrela,
 Ah, i bogat otkup za sva huda djela.

35.

Nemoj više jadat zarad svoga čina:
Srebren izvor ima mulj, a trnje ruža;
Sunce i mjesec zastru oblak, pomrčina,
U najljepšem pupu živi crvak ružan.
Griješe ljudi svi, i ja u ovom griješim
Poredbama pravdajući tvoje zlosti,
Kvareć sebe dok te u prijestupu tješim,
Kad grijehe i više od grijeha ti prostih;
Jer tumačim tvoje putene hudoće —
Protivna je stranka tvoj odvjetnik ovdje —
Zakonitu parbu protiv sebe počeh.
Ljubav mi i mržnja rat građanski vode,
 Tako da me nužno to sukrivcem stvara
 Miloga kradljivca što me gorko hara.

36.

Priznajem da nas dva moramo bit dvoje,
Prem su nedijeljene ljubavi nam jedno:
Tako one ljage što na meni stoje,
Bez pomoći tvoje, sam ću nosit bijedno.
Jedan poriv tek u ljubavima dvjema,
Premda muka naše razdvaja živote,
Što pak jedin ishod ljubavi ne mijenja,
Al nam krade ure ljubavne milote.
Ne smijem te nikad više pozdraviti,
Jer će moja bolna krivnja na te pasti;
Ne časti me javnom ljubaznošću ni ti,
Da imenu svomu ne oduzmeš časti.
 Ali to ne čini; ljubim te na način svoj —
 Kada moj si tako, moj i dobar glas je tvoj.

37.

Oronuli otac kako sam uživa
Videć mladenačka djela marna sina,
Tako, kad me hromim stvori sudba kivna,
Čestitost me tvoja tješi i vrlina;
Jer bogatstvo, pamet, rod ili ljepota,
Sve to, ili više, ili što mu drago,
Ako s pravom kruna tvojih su vrjednota,
I ja svoju ljubav cijepim u to blago.
Nisam prezren tad, ni hrom, ni bijednik zgoljan,
Dok me takvom stvari ta sjena napaja
Da u tvome obilju sam zadovoljan,
I živim od dijelka svega tvoga sjaja.
 Što je najbolje, to najbolje ti želim;
 Ta je želja tu, pa stoput se veselim.

38.

Kako mojoj muzi može manjkat građe
Sve dok dišeš ti što sam u retke moje
Liješ sladak predmet, previše ugladen
Da o njemu svaki priprost papir poje?
Oh, zahvali sebi, ako mi je išta
Pred pogledom tvojim dostojno da štiješ;
Tko je tup koliko da ne piše ništa
Tebi koji svjetlo nadahnuća liješ?
Ti deseta muza budi, vrjedniji si
Nego devet starih koje pjesnik zovne;
Tko se tebi utječe, nek su mu stisi
Vječni da nadžive granice vjekovne.
 Ugodi li moja slaba muza ćudi
 Tih dana — moj trud je, tebi hvala budi.

39.

Oh, kako da vrijednost dolično ti pojem,
Kad je mene bolja polovica tvoja?
Što ta hvala može dati biću mojem?
I kad tebe hvalim, čija je do moja?
Pa živimo stoga odvojeno oba,
Nek nam draga ljubav ne zove se jedno,
Da ti onu plaću dade razdioba
Što jedino ti zaslužuješ je vrijedno.
Oh, kako bi, odsutnosti, bila gruba
Da mi zgodu trpkom lijenošću ne stvaraš
Da provedem vrijeme s mislima na ljubav,
Dok vrijeme i misli tako slatko varaš;
 Da ne učiš kako jedno da se dvoji,
 Hvaleć ovdje onog tko daleko stoji.

40.

Uzmi, ljubavi, sve ljubavi mi s reda;
Što tad imaš više nego ima dotle?
Ljubav nije vjerna, ljubavi, nijedna;
Sve mi bjehu tvoje još dok tu ne ote.
Ako nju za ljubav meni ljubom smatraš,
Ne kudim te što mi s ljubavi uradi;
Ipak budi kuđen ako sebe varaš
Kušajuć pohotno to što ti se gadi.
Opraštam ti grabež, otmjeni lupežu,
Iako me svega okradaš u bijedi;
Ljubav zna da žalost zadaje nam težu
Ljubavna nepravda nego mržnje zlijedi.
Bludna draži, sva zlodjela ljepšaš sobom —
Nek dušmani nismo, pa me ubij zlobom.

41.

Ljupki grijesi što se na slobodi čine,
Kad sam odsutan iz tvoga srca nekad,
Idu uz ljepotu tvoju i godine
Jer te stalno svuda iskušenje čeka.
Ti si ljubak, zato tebe svatko plijeni,
Ti si lijep, i zato na te se juriša;
A kad žena snubi, koji sin će ženin
Trpko nju napustit dok je ne usliša?
Jao meni, bar poštedi moju luku;
Kori bludnu mladost i ljepotu svoju
Koje te u buni baš onamo vuku
Gdje si prisiljen prekršit vjeru dvojnu:
Njenu, jer ljepotom k sebi je dozivaš;
Svoju, jer ljepotom meni himben bivaš.

42.

Što ti imaš nju, to nije sva mi tuga,
A može se reći da je nježno voljeh;
Što pak ona tebe, to je žalost duga,
Ljubavni gubitak što dublje zabolje.
Ljupki vrijeđatelji, pravdam vas ovako:
Ti nju ljubiš jer ti znaš da ja je ljubim;
Ona zarad mene mene vara tako
Da je zarad mene moj prijatelj snubi.
Gubim li te, ljubav mi je na dobitku;
Gubim li je, taj gubitak tebi stiže;
Vi se našli, a ja dvaput na gubitku,
Zarad mene vi me teretite križem.
Gle radosti: kad sam jedno s prijateljem,
Ona ljubi samo mene — puste želje!

43.

Kad ih sklopim, oči vide najjasnije,
Jerbo vazdan motre stvari beznačajne;
Al gledaju tebe u snu, kada spijem,
Pa sjajeć u mraku, mrak proniču sjajne.
Tada ti, rad čije sjene sjene sjaje,
Što bi bio sretan lik lik tvoje sjene
Jasnom danu s tvojim još jasnijim sjajem,
Kad sjen tako blista kroz nevidne zjene!
Što bi, velim, bile blažene mi oči
Da po životvornom danu tebe vide,
Kad ti lijepa krnja sjen u mrtvoj noći
U oči bez vida kroz san teški ide!
Svaki dan je noć dok tebe ne ugledam,
A noć svijetli dan kad san me tebi preda.

44.

Da je poput misli troma tvar mog tijela,
Zlurad razmak ne bi na put meni stao;
Prostoru unatoč jer bih do tvog sijela
S udaljenih međa tada dohitao.
Nije važno što se moje noge stvore
Pritom nakraj zemlje, od tebe najdalje —
Hitre misli kopno prelete i more,
Čim zamisle mjesto gdje ih želja šalje.
Što misao nisam, misao me zbode,
Ah, da duge milje za tobom preskačem,
Ali kad sam zdjelan od zemlje i vode,
Moram čekat zgodan trenutak i plačem;
 Jer ništa od lijenih počela ne uzeh,
 Tek znak obojega jada, teške suze.

45.

Druga dva, lak zrak i vatra očišćenja,
Obadva su s tobom, gdje god da se stanim;
Misao je prvo, drugo moja želja,
Prisutno—odsutne u hitnjama krajnjim.
Jer kad k tebi brža ta počela sama
U nježno poslanstvo ljubavi odlete,
Moj život, izgrađen od četiri, s dvama
Samo tone u smrt, pod brjemenom sjete,
Dok životni sastav ne izliječe meni
Ti glasnici hitri, od tebe se vrativ;
Gle, baš sada stižu natrag, uvjereni
Da si dobra zdravlja, što će kazivati;
 Raduje me glas, al nisam sretan duže;
 Natrag šaljem njih, i smjesta me rastuže.

46.

Oko s mojim srcem vodi smrtnu bitku
Kako da se dijeli plijen tvoga izgleda:
Oko hoće srcu kratit tvoju sliku,
Srce oku pravo te slobode ne da.
Moje srce tvrdi da ležiš u njemu,
Kristal–oko u tu klijet još ne proniče;
Protivnik mu tvrdnju poriče u svemu
Veleć da u njemu ležiš, lijepi liče.
Odlučiše da se riješi spor pred nekom
Porotom od misli, sve srcu vazala,
Pa je ona dio i čest pravorijekom
Jasnu oku i milotnu srcu dala;
 To jest, mojem oku sva tvoja vanjština,
 A srcu tvog srca ljubavna nutrina.

47.

Moje oko s mojim srcem savez kuje
I sad jedno drugom tek usluge pravi:
Kada za pogledom oko mi gladuje,
Ili kad ljuven-srce jecanjem se davi,
Tada oko slikom ljubavi se hrani
I srce na gozbi slikanoj poželi;
Drugi put je oko kod srca uzvanik
I ljubavne misli s njim njegove dijeli.
Zbog ljubavi moje ili slike tvoje
Imam stalno tebe odsutna sa sobom;
Jer ne stižeš dalje nego misli moje,
A stalno sam s njima ja, i one s tobom.
 Il tvoj lik u vidu, ako one spiju,
 Budi srce, na slast srca i očiju.

48.

Što sam bio brižan kada prije puta
Svaku sitnicu pod bravu stavih snažnu,
Da na službu meni stoji netaknuta
Od nevjernih ruku, uz sigurnu stražu!
Ali ti, spram koga dragulji su bijedni,
Utjeho najbolja, sad najveći jade,
Ti, jedina brigo, miljenče moj vrijedni,
Osta plijenom da te svaki prostak krađe.
Tebe ne zaključah ni u kakvu škrinju,
Osim gdje te nema, premda te se ćuti,
U dvor mojih nježnih grudi, u nutrinu,
Gdjeno možeš doći i poći po ćudi.
 Ali će te, strah me, čak i otud robit,
 Jer čast biva tat za tako vrijednu dobit.

49.

Spram onoga doba, ako igda stigne,
Kad te vidim da se mrštiš s mojih mana,
Kad ti se nad krajnjim zbrojem ljubav prigne,
Razmatranjem trijeznim na taj račun zvana;
Spram onoga doba kad ko stranac prođeš,
I tvog oka sunce jedva na me zirne,
Kad ljubav, promijeniv svoju narav, dođe
Do povoda svoje ozbiljnosti mirne;
Spram onoga doba u zaklon tu stižem
Gdje mi je poznato kakva mi je vrijednost,
I sam protiv sebe svoju ruku dižem
Da zaštitim tvoju zakonitu prednost:
 Napuštaš me bijedna po zakona snazi,
 Kad razloga da se ljubi ne nalazim.

50.

Kako teško moje putovanje teče
Kada svrha mučna puta, koju željah,
Uči odmor taj i počinak da reče:
»Toliko si milja od svog prijatelja.«
Poda mnom živinče, od mog jada trudno,
Tupo klipsa noseć teg što tare mene,
Ko da zna sirotan po nagonu čudnom
Da jahač ne brza kad od tebe krene.
Ne može ga potać ostruga krvava
Kojom katkada mu srdžba kožu digne;
Tek stenjanjem teškim zauzvrat se javlja,
Što me ljuće nego njega ubod žigne;
Jer mi to stenjanje u duši spomene:
Preda mnom je bol, a radost iza mene.

51.

Ovako mi ljubav pravda što je mlitav
Drznik što me nosi kad brzam od tebe:
Zašto otuda gdje prebivaš da hitam?
Do povratka nema za žurbom potrebe.
Što će bit izlika bijednom živinčetu,
Oh, kad brza krajnost bude spora bila?
Tad bih mamuzao da jašem na vjetru,
Gibanje mi ne će bit ni hitrost krila.
Tad ne može konj sa željom korak držat,
Pa će želja, tkana od ljubavi puste,
U vatrenu trku bestjelesno hrzat;
Al ljubav, za ljubav, pravdat će mi kljuse:
Kad od tebe pođe hotice polako,
Ja ću k tebi trčat, a on će korakom.

52.

Tako sam ko gavan koga ključić sretni
Može dovesti do milog blaga skrita,
Ali on ga ne će svakog časa zreti
Da ne tupi tanki brid rijetka užitka.
Blagdani su zato svečani i divni
U godišnjem luku što nečesto stižu;
Leže kano krupni alemi u grivni,
Ko kamenje drago urijetko se nižu.
Tako mi te vrijeme čuva kano škrinja,
Ili kano rušnica što ruho skriva,
Da trenutak biran postane svetinja
Kad zaslužjen ponos opet se otkriva.
 Ti si blažen, tvoja vrijednost svrhu daje:
 Kad te ima — slavlje, kad te nema — nade.

53.

Što je tvoja tvar, od kakva li si tkiva,
Da te bezbroj sjena nepripadnih prati?
Jer svatko, baš svatko, s jednom sjenom biva,
A ti, jedan, možeš svaku sjenu dati.
Adonisa mi opiši, već se javi
Bijedna patvorina, palik tvoga lika;
Na Helenin obraz sve ljepote stavi,
To si opet ti u grčkom ruhu slikan;
O proljeću i godišnjoj žetvi zbori,
Jedno sjenu tvoje ljepote pokaže,
Drugo kao tvoje obilje se stvori;
Poznajemo te kroz svaki oblik blažen.
 Imaš dijel u vanjskim dražestima svjema,
 Al nitko ti, nitko, stalnost srca nema.

54.

Oh, koliko ljepšom čini se ljepota
S tim uresom slatkim što ga stalnost daje!
Ruži krasnoj regbi veća je krasota
Zbog mirisa slatka koji u njoj traje.
Dubok preljev isto boji ruže divlje
Kano vrtne ruže mirisna behara;
S istog trnja vise i zadrhte življe
Kad im skrit pupoljak ljetni ćuh otvara;
Al kad izgled znači jedine vrline,
Nesnubljene žive, neštovane sahnu,
Mriju same za se. Vrtne to ne čine;
Slađi miris tvore kad slatko izdahnu.
I tako se, ljupki mladiću i vrijedni,
Kad to svene, stihom tvoja stalnost cijedi.

55.

Ni mramor, ni kneški spomenici zlatni,
Nadživjeti ne će ovaj redak stamen;
Ali ti ćeš svjetlije u njemu sjati
Nego nepran, prljav od vremena kamen.
Kada sverazorni rat kipove svali,
I zidarsko djelo bune iskorijene,
Ni mač Marsov ne će ni brz oganj spalit
Živo svjedočanstvo tvoje uspomene.
Protiv smrti i dušmanskog zaborava
Ti ćeš kročit: oči sviju potomaka
Još će za stanište naći tvoja slava,
I kad svijet isprate do konačnog smaka.
Tako, sve dok strašni sud te ne uskrisi,
Ljuven—oči su ti stan, a život stisi.

56.

Iznova se, slatka ljubavi, osnaži;
Da ti ne kažu da tuplja si od teka
Što se tek za danas hranjenjem utaži,
Sutra naoštren u staroj moći čeka.
Takva budi; premda danas naužiješ
Gladne oči sve dok ne sklope se site,
Sutra opet gledaj, da nam ne ubiješ
Duha ljubavi zbog snenosti vječite.
Nek taj tužni prekid poput mora bude
Što obale dijeli, gdje iz dana u dan
Dvoje zaručnika dolazi na sprude,
Ljubavi na vidik pred povratak žudan;
 Il ga zovi zimom što u čami sreta
 Tripud željniji i draži pozdrav ljeta.

57.

Kad sam rob tvoj, što da radim već da pratim
Čas i doba kada svoje želje redaš?
Nemam dragocjena vremena da tratim,
Niti službe kakve, dok ne zapovijedaš.
Ne ufam se korit beskrajnost trenutka
Dok sam te u vječnost, vladaru, čekao;
Ni mnit da je grkost odsutnosti žuhka
Kad si jednoč zbogom služi svom rekao.
Ne ufam se mišlju pitat ljubomorno
Čime li se baviš, ili možda gdje si,
Nego kao tužan rob stojim pokorno,
Misleć kako srećiš te s kojima jesi.
 Što god činiš, ljubav je tolika luda
 Da u tvojoj želji zla ne sluti huda.

58.

Bog ne dao, što me stvori tvojim robom,
Da u misli mjerim vrijeme tvog veselja,
Račun tvojih ura da ištem pred tobom,
Kad sam podanik u vlasti tvojih želja.
Oh, daj da propatim, živeć o tvom migu,
U sužanjstvu tvoje slobode odsutnost,
I strpljivo krotak u patnji svu brigu
Podnosim bez tužbe na tvoju okrutnost.
Budi gdje te volja, po svom pravu jakom
S povlasticom svoje vrijeme upotrijebi
Kako hoćeš; samo tebi daje zakon
Da sam sebi praštaš zločin prema sebi.
 Ja ću dvorit, premda pakao je dvorba,
 Ne kudeć ti želju, bila zla il dobra.

59.

Ako ništa nije novo, nego bješe
Sve već prije, što li mozgove nam smete,
Te u trudovima domišljanja griješe
Rađajući drugi put prijašnje dijete!
Oh, da natrag pogled u sjećanju sijevne,
Da mi onkraj petsto sunčanih krugova
Pokaže tvoj lik iz neke knjige drevne,
Otkada se misli pretaču u slova;
Da vidim što stari svijet je znao reći
O tom usklađenu čudu tvoje građe:
Bolji li smo mi, il oni bjehu veći,
Il se isto nakon obrtanja nađe.
 Oh, zacijelo, umovi u dane davne
 Gorim stvorenjima daše hvale slavne.

60.

Kako vali hrle k žalu šljunkovitom,
Tako nam trenutci hite k svomu kraju;
Svaki mijenja mjesto s prednjim, svi se pritom
U tegobnu slijedu naprijed otimaju.
Porod, kada uđe u svjetlosno more,
Čim se kruni zrelošću do koje lazi,
Pomrčine zle sa slavom mu se bore,
A vrijeme što daje sada dar svoj gazi.
Vrijeme smiče bujne mladenačke cvijetke
I ljepoti kopa jarke posred čela,
Proždire divote u prirodi rijetke —
Sve niče da kosa njegova bi žela.
Stih će moj svejedno stajati u vijeke,
Da ti vrijednost hvali spram ruke mu prijeke.

61.

Je li tvoja volja da mi tvoje lice
U zamornoj noći širi vjeđe snene?
Zar ti želiš da mi prsnu snohvatice,
Dok mi vid salijeću tebi slične sjene?
Je li tvoj to duh što šalješ ga da zađe
Daleko od doma da mi čine vreba,
Da u meni ruglo i dangubu nađe,
Cilj i doseg što ih tvoj ljubomor treba?
Oh ne, tvoja znatna ljubav nije vjerna:
Moja ljubav ne da mojem oku sanku,
Počinak mi kvari moja ljubav smjerna
Da stražara za te glumim bez prestanka.
Ja zbog tebe stražim, dok ti bdiješ drugdje,
Od mene daleko, preblizu uz druge.

62.

Samoljublja grijeh me obuze posvema,
I oko, i dušu, i svaki moj dio;
I nikakva lijeka tomu grijehu nema,
Tako mi je cijelo srce ispunio.
Nema regbi ljupka lica kano moje,
Skladna sam obličja, rad stalnosti cijjenjen,
Sam za sebe rasud valjanosti svoje,
Iznad svih u svim se vrijednostima penjem.
Ali kad se zgledam u zrcalu dublje,
Izbrazdan i strt od štavljene starine,
Baš usuprot čitam svoje samoljublje:
Ta bi samoljublja bila opačine.
Samo tebe, sebe, ja za sebe dičim,
Svoju dob ljepotom tvojih dana ličim.

63.

Kad moj dragi bude, kakav ja sam sada,
Podrt zlobnom rukom vremena i zgnječen;
Kad mu dob ispije krv i čelom brazda
Nabore i crte; kada mu proteče
Krjepko jutro da u noć starosti grezne,
I sve te ljepote kojim sada kralj je
Iščezavaju iz vida, il iščezle,
Dok mu s proljetnim se blagom tatski dalje;
Spram takva se sada utvrđujem dana
Protiv ljuta noža starosti strahotne,
Da nikada ne isiječe iz sjećanja
Ljepotu mog dragog, premda život otme.
Ljepota mu sja kroz ove crne retke;
Oni žive, i on s njima mlad u vijeke.

64.

Kad vidjeh da vrijeme groznom rukom ruži
Silno blago prekrive starine strte;
Kad vidim gdje toranj uznositi se ruši,
I da vječna mjed je rob pomame smrtne;
Kad vidjeh da protiv obalnoga carstva
Prednost stječe gladno more što ga rubi,
Te da kopno, kroteć vodena prostranstva,
S gubitkom dobiva i s dobitkom gubi;
Kada vidjeh takvo izmjenljivo stanje,
Ili samom stanju da rasulo prijeti,
Propast me potače tada na mozganje
Da će vrijeme doć i ljubav mi odnijeti.
Smrt je u toj misli; plače i ne dvoji —
Ima ono što se izgubiti boji.

65.

Kad mjed, kamen, zemlju i more beskrajno
U svoj moći smrtnost nadjačava kleta,
Kako će se oprijet toj pomami trajno
Ljepota što nije snažnija od cvijeta?
Oh, kako će suzbit ljetni dašak meden
U opsadne dane razorne juriše,
Kada svaki tvrdi neosvojiv bedem
I čelične jake dveri vrijeme briše?
Pred vremena škrinjom, jao, misli ljuta,
Gdje najbolji dragulj vremena se krije?
Zar mu brzu nogu snažna ruka sputa?
Da ljepotu hara, tko mu braniti smije?
Oh, nitko, van čudo zavijek da se desi,
Da se moja ljubav u crnilu krijesi.

66.

Umoran od svega, mirnu smrt dozivam,
Videć da ko prosjak zasluga se rađa,
I ništavnost bijedna u raskoši pliva,
I najtvrđu vjeru izdaja pogađa,
I sramotno čast na krivu mjestu zlatna,
I surovo krjepost djevičanska strada,
I s nepravde prava savršenstva blatna,
I osakatila snagu hroma vlada,
I svezale jezik svem umijeću vlasti,
I ludost pod krinkom znanja mudrost kori,
I glupošću krotka istina se časti,
I sužanjско dobro zlo nadmoćno dvori:
 Umoran od svega, želim da me nije,
 Al ostavljam ljubav samu, ako mrijem.

67.

Ah, zašto da živi on s ovom pošasti,
I opakost svojom nazočnosti resi,
Da po njemu drugi namiču počasti,
I njegovim društvom da se kite grijesi?
Što mu obraz boja patvori isprazno,
I mrtvi mu privid žive puti krade?
Što ljepota jedna traži obilazno
Ruže sjene, kad on pravu ružu imade?
Što da živi, kad je pod stečajem narav,
Bez krvi da živoj žili rumen daje?
Jer sad nema osim njegovih dobara,
Pa, lišena mnogih, od viška mu traje.
 Oh, ona ga čuva, da bi pokazala
 Blago davnih dana spram tih zadnjih zala.

68.

Tako mu je obraz prošlih dana knjiga,
Kad ljepota živje ko sad cvijet, i mriješe,
Dok se još krasota kopilanskog lika
Niti rodi, nit na živu čelu bješe;
Dok se nisu zlatni uvojci i dugi,
Baština grobova, strigli s pokojnika
Da na drugoj glavi žive život drugi;
Dok sjaj mrtva runa ne bî tuđa dika.
U njemu se vidi drevno doba sveto,
Bez uresa pustih, izvorno i stvarno,
Što ne hini s tuđim zelenilom ljeto,
Niti resi novu lijepost robeć staro;
Njega narav čuva kano knjigu glavnu,
Da lažnom umijeću kaže lijepost davnu.

69.

Tvoje česti što ih oko svijeta gleda
Ne bi misli srdaca poboljšat znale;
Svaki jezik, glas iz duše, dug ti preda —
Golu istinu, i dušmani što hvale.
Tako ti vanjštinu vanjske časti krune;
Al jezici isti što te tvojim diče
Te počasti drugim naglascima trune,
Videć dalje nego što oko dotiče.
U tvoj lijepi duh zaviruju duboko,
I nasumce njega mjere tvojim radom:
Proste misli, premda udvorno je oko,
Oblažu tvoj krasni cvijet korovlja smradom;
Al zašto ti nije glas izgledu sličan,
Razlog je što zbilja postaješ običan.

70.

Što te kude, ne će tvoja slabost biti,
Jer kleveta uvijek na sve krasno vreba;
I ljepotu kano ures sumnja kiti —
Vrana koja leti bistrim zrakom neba.
Tako, dok si dobar, kad te vrijeme snubi,
Kleveta ti samo veću jamči cijenu;
Porok—crv najslade pupoljke jer ljubi,
A ti pružaš čistu proljet neskrnjenu.
Ti u mlade dane prođe kroz busije,
Il nenapadan, il nasrtaje odbi;
Ali ta ti hvala takva hvala nije
Da sveže nenavist udilj na slobodi.
 Da ti neka huda sumnja lik ne mrca,
 Ti bi sam vladao kraljevstvima srca.

71.

Kada umrem za mnom dulje se ne cvijeli
Doli čuješ kako mukli brecaj zvona
Javlja ovom svijetu da se već preselih
S loša svijeta gorim crvima na konak;
Ne sjećaj se, ako ove retke štiješ,
Ruke što ih pisa, jer te tako volim
Da me u misli miloj zaboravit smiješ
Ako spomen na me zadaje ti boli.
Oh, ako li ove ti pogledaš rime
Kad se možda, rekoh, s ilovačom slijem,
Čak ni nebogo mi ne ponovi ime
Već s mojim životom nek ti ljubav gnjije:
 Da te mudri svijet ne uhodi u tuzi,
 I sa mnom kad minem izvrgne poruzi.

72.

Oh, ljubavi draga, da te svijet ne gnjavi
Rad koje me trebaš krjeposti života
Ljubit poslije smrti, ti me zaboravi,
Jer u meni ne ćeš dokazat vrjednota;
Osim ako vrlu laž izmislit ne ćeš
Da mi više podaš nego što zaslužiš,
Meni pokojnom da više hvale rečeš
Nego što istina škrta rado pruži.
Da ti prava ljubav ne slovi ko kriva
Što rad ljubavi mi lažeš o dobroti,
Oh, nek moje ime kraj tijela počiva,
Da tebe ni mene živo ne sramoti.
 Jer se sramim onog što sobom podarih,
 Tebe sram što ljubiš nedostojne stvari.

73.

Ono doba gledaj godine u meni
Kad nijedan list, il rijetki žuti vise
S onih grana što se tresu spram studeni,
S golih pustih kora gdje pojahu ptice.
Ti u meni vidiš suton takva dana
Što na zapadu po smiraju se krati,
Koji noćca crna nosi istihana,
Sestra smrti što sve u mir zapečati.
Ti u meni vidiš plamsaj takva ognja
Što na pepelu se mladosti mu stani,
Na postelji gdje ga smrtni hropac dogna
Da dokonča s onim što ga nekoć hrani.
 To opažaš, što ti ljubav krijepit mora,
 Žarko ljubeć to što napuštaš doskora.

74.

Ali budi miran kada grozni nalog
Utamniči mene bez ikakva jamstva,
Moj život u ovom retku ima zalog
Što će s tobom ostat radi svjedočanstva.
Kad pogledaš ovo, ti ćeš gledat tada
Dijel koji se zbilja tebi posvetio;
Zemlja ima samo zemlju, što joj spada,
A moj duh je tvoj, moj ponajbolji dio;
Izgubit ćeš tako tek talog života,
Samo plijen za crve, u mom tijelu mrtvu,
Pobjedu kukavnu noža nekog skota,
Preveć prostu da je pamtiš kao žrtvu.
 Vrijednost tog je to što ono međi sobom,
 A ovo je to, i ovo osta s tobom.

75.

Ti si mojoj misli ko životu hrana,
Ili kao tlu proljetna kiša blaga;
Za tvoj mir je meni takva borba dana
Ko između škrtca i njegova blaga;
Čas ponosan vlasnik, a smjesta već dvoji
Da će mu bogatstvo vijek lupeški krasti;
Čas mi je najbolje sam da s tobom stojim,
Potom draže da svijet vidi moje slasti;
Katkad posve sit na piru tvoga lika,
A naskoro skapam za pogledom jednim;
Nemam niti hlepim drugoga užitka
Van što imam ili nužno tebi plijenim.
 Tako s dana u dan trapim se i gostim,
 Il se svime sitim, il bez ičeg postim.

76.

Zašto mi je stih spram novog sjaja jalov,
Dalek od promjena i brzih prijelaza?
Zašto s vremenom se ne dohvatim malo
Složenica čudnih i novijih staza?
Zašto udilj pišem jedno, uvijek isto,
I odijevam maštu poznatim odijelom,
Te mi riječi kanda zbore ime listom,
Rod pokazujući, i gdje im je vrelo?
Znaj, ljubavi slatka, sved o tebi pišem,
Oh, meni ste predmet ti i ljubav stalno:
Preoblačim stare riječi, ništa više,
Trošeć opet što je potrošeno davno;
Kako sunce svagdan novo je i staro,
Tako ljubav kazano mi kaže stalno.

77.

Zrcalo će kazat da ti lijepost sahne,
Sjenokaz da vrijedni poniru trenutci,
Pečat duha tvog će nosit prazne strane,
Te iz ove knjige pouku izvuci:
Zrcalo će tebi istinski pokazat
Bore da te groba razjapljena sjeti;
A po kradomičnom hođu sjenokaza
Znat ćeš da u vječnost vrijeme tatski leti.
Što god pamćenje ti ne može ponijeti,
Predaj toj bjelini pustoj, pa ćeš naći
Othranjenu djecu, plod svoje pameti,
I opet ih s duhom svojim upoznati.
Kako često gledaš, tako će te brige
Koristiti tebi i bogatstvu knjige.

78.

Zazivah te kao muzu tako često,
I stihu mi tako lijepu pomoć pruži,
Da me svako tuđe pero slijedi vješto
I pjesništvo svoje širi dok ti služi.
Oči su ti pjevat učile njemaka,
I teška neznanja da se visom krile,
Dodavale perje krilu učenjaka,
I dražesti veličanstvo dvostručile.
Ipak se ponosi onim što sastavljam,
Jer se rodilo pod tvojim utjecajem;
U djelima drugih samo stil popravljaš,
I umijeće slatkim obasjavaš sjajem;
 Ali meni sva si umjetnost, i krajnju
 Moju neukost uzvisuješ ka znanju.

79.

Dok u pomoć tebe samo ja prizivah,
Svu ti blagu dražest samo moj stih uze;
Al dražesna pjesma sad mi slaba biva,
Drugi je na mjestu moje bolne muze.
Tvoj sadržaj ljupki, znam, ljubavi slatka,
Zasluži da jače pero ga se laća;
Ali sve što pjesnik tvoj o tebi satka
Tebi otme i to opet tebi plaća.
Posudi ti krjepost, a tu riječ ukrade
Od tvog ponašanja; ljepotu ti daje
Od tvog obraza; on hvale ne imade
O tebi do one što u tebi traje.
 Stog mu ne zahvaljuj za ono što kuje,
 Jer sam sebi plaćaš što ti on duguje.

80.

Oh, kako ja klonem kad pišem o tebi,
Znajući bolji duh da rabi tvoje ime,
I svu svoju moć u hvali upotrijebi
Da mi jezik sveže, dok te slavi time!
Al kad tvoja vrijednost, ko more beskrajna,
Nosi krotka i najgizdavija jedra,
Smiona mi plavca, spram njegove vajna,
Tvrdoglavo brazda široka ti njedra.
Na valu me drži tvoja pomoć tanka,
Dok on nemjerljivim bezdanom ti brodi;
Ili, kad nastradam, nevrijedna sam šajka,
On visoka lađa što se moćno gordi.
 Uspije li on, a ja odbačen nato,
 Najgore je što mi ljubav bješe zator.

81.

Ili ću ja tebi sročiti natpis grobni,
Il poživi ti dok ja u zemlji gnjijem;
Odavde ti ne će smrt spomen orobiti,
Premda budem ja zaboravljen sasvijem.
Nek umrem za cijeli svijet, kad me pogrebu,
Al imenu tvom je ovdje život vječni;
Zemlja će me krit u običnom tek grebu,
Ti ćeš pokopan u ljudske oči leći.
Spomenikom tebi stih moj nježni bit će,
Čitat će ga oko jošte nezačeto;
Jezici će tu kazivat tvoje biće
I kad pomru svi što sada dišu svijetom.
 Krijepošću mog pera ti ćeš živjeti udilj
 S dahom živodajnim — na usnama ljudi.

82.

Priznajem da s mojom muzom vjenčan nisi,
Pa posvete možeš bez sramote štiti
Što ih za svoj krasan predmet rabe pisci
Da im svaku knjigu blagoslov zaštiti.
Jednako si krasan obličjem i znanjem,
Kad vrijednošću sežeš onkraj mojih hvala;
U potragu zato drugdje hrliš skanjen
Za svežijim tiskom naprednijih dana.
Hrli, ljubavi; al oni kada smisle
Sve što pruža hinjen dodir govorništva,
Ti istinski krasan kroz riječi istinske
Tvoga vjerna prijatelja vjerno blistaš;
 Njine teške boje nek radije liče
 Obraze bez krvi; tebi ne priliče.

83.

Nigda da ti treba ličila ne vidjeh,
I zato ti ličit krasotu ne mogah;
Smatrah, il da smatram mišljah, ti nadiđe
Jalove ponude duga pjesničkoga;
Stoga spavah dok se tebi hvala niže,
Da sâm, nazočnošću, možeš pokazati
Koliko današnje pero kratko siže,
Zboreć vrijednost, vrijednost što u tebi cavti.
Ti u grijehe meni ovu šutnju pisa,
Što mučim, a bit će temelj moje slave;
Jerbo nijem ljepoti naškodio nisam,
Dok bi drugi život dali, a grob prave.
 U tvom jednom oku života je više
 Nego hvale oba pjesnika što liše.

84.

Tko je najrječitiji da rekne bolju
Hvalu nego zbor da ti si samo ti?
Obzidano blago u čijem je polju
Da primjerom bude gdje ti premac zri?
Oskudica crna ono pero prože
Koje nimalo svoj predmet ne prodiči;
Al o tebi pišući, tko reći može
Da ti jesi ti, čast stječe svojoj priči.
Što u tebi piše nek preslika samo,
Ne kvareć što narav tako jasno sroči;
Ta će patvorina duh mu osut slavom
Da mu se zadive stilu gdje god kroči.
Kraj blaženstva lijepa ti u kletvi grezneš,
Jer se hvala kvari kad za hvalom čezneš.

85.

Svezan jezik moje muze šuti smjerno,
Dok ti rasprave o hvali bujno pljušte,
Pohranjujuć tvoju narav zlatnim perom
U dragocjen izraz od svih muza brušen.
Drugi tvore dobru riječ, ja misli dobre,
Ko nepismen žakan stalno kličem »Amen«
Svakom hvalospjevu što vješt duh ga obre,
Dok mu oblik glača preistančan kalem.
Čujuć da te hvale, kažem »To je, zbilja«,
I dodam još nešto hvalama najvećim;
Al u misli za te ljubavna obilja
Stupaju na čelu, premda kasne riječi.
Stoga druge zbog daha u riječi cijeni,
Mene zbog učinka mojih misli nijemih.

86.

Jesu li pod punim jedrima mu stisi,
Ploveć za predivnom nagradom, za tobom,
Moje zrele misli u moj mozak stisli,
Da im utroba gdje cvahu bude grobom?
Njegov duh, što pisat učiše ga dusi
Vrh uzleta ljudskog, zar me smrtno tresnu?
Ne, ni on, ni noćni njegovi pripuzi
Što mu pomažu, ne smetoše mi pjesmu.
Nit se on, nit ona milovidna sablast
Što ga svake noći spoznajama kljuka,
Kao pobjednik nad mojim mukom hvasta;
Nije strah od toga uzrok mojih muka.
 Al kad tvoja milost u retke mu zađe,
 Moji klonuše, ponestade mi građe.

87.

Zbogom, ti si predragocjen da te imam,
I znaš valjda kakva cijena ti je prava;
Otpušta te tvoja povelja vrlina,
Istekla su moja sva na tebe prava.
Zar ja držim tebe bez tvoga pristanka?
Koje zasluge mi to bogatstvo plaća?
Razlog za taj krasni dar u meni manjka,
Moja povlastica opet ti se vraća.
Ne znav svoju vrijednost, ti sam sebe dade,
Ili u meni, komu dade to, pogriješi;
Pa tvoj velik dar, što zabludom nastade,
Nakon boljeg suda opet doma spješi.
 Imadoh te tako, ko laskavu sanju,
 U snu kralj, al ništa u budnome stanju.

88.

Kad te bude volja vrijednost mi osporit
I zasluge moje preziru izložiti,
Sam ću protiv sebe uz tvoj bok se boriti
I usprkos himbi tvoju krjepost množiti.
Jer najbolje znadem vlastite slaboće,
Ja u tvoju korist mogu pričom reći
Da sam ogreznuo potajno u zloće,
Pa ćeš mnogu slavu ništeći me steći.
Time i ja među dobitnike spadam;
Jer tebi sve misli šaljem zaljubljene,
Čim je neka zlijed što sam je sebi zadam
Prednost za te, već je dvostruka za mene.
 Takva mi je ljubav, pripadam ti tako,
 Da za tvoje pravo zlo ću podnijet svako.

89.

Reci da me napusti zbog grijeha koga,
I taj prekršaj ću opširno raščlaniti;
Hromost mi spomeni, i smjesta sam bogalj,
Spram razloga tvojih ja se ne ću braniti.
Ne možeš me upol nemilo naružiti,
Ljubavi, da željnoj mijeni krinku spremiš,
Kako sâm se ružim; poznanstvo ću gušiti
I stranac izgledat, znajući za čim stremiš;
S puta ti se sklanjat; tvoje drago ime
Ne će više na mom jeziku prebivati,
Jer ti mogu, preprost, naškoditi time
I možda o starom druženju kazivati.
 Za te protiv sebe odlučno se bijem,
 Jer kog mrziš ti, tog voljet ja ne smijem.

90.

Onda mrzi me kad hoćeš; i to sada,
Sada dok mi djela svijet je spreman smesti;
Združi se sa srdžbom kobi, pa me svladaj,
Ali s kasnijim gubitkom ne naleti.
Nemoj nakon tuge pobijede doći,
Ah, kad moje srce preboli taj jad;
Ne daj kišno jutro poslije burne noći
Da se ne oteže naumljeni pad.
Napustiš li me, ne napuštaj na kraju,
Kad se druge sitne iskale mučnine,
Nego dođi u početnom napadaju
Da otprve kušam strašnu moć sudbine.
Druge vrste jada, što sad na jad sličē,
Spram gubitka tebe ne će sličiti više.

91.

Neki se rođenjem diče, neki duhom,
Neki pak bogatstvom, neki snagom krtom;
Neki svojim novim premda smiješnim ruhom,
Neki konjem, neki sokolom i hrtom.
Svaka ćud užitak svoj osobit bere
Gdje nalazi radost iznad svijū inih;
Ali te tančine nisu moje mjere,
U jednom ih općem dobru sve natkrilih.
Tvoja je ljubav bolja od visoka roda,
Sjajnija od ruha, skuplja od bogatstva,
I zabavnija od sokola i konja;
Kad te imam, iznad svih se gizda hvastam.
A samo sam jadan što ti možeš sve to
Odnijeti i mene ojaditi kleto.

92.

Da mi se iskradeš, sve najgore pravi,
Ali doživotno moj zacijelo ti si;
Život ne će trajat duže od ljubavi,
Jer mi o toj tvojoj ljubavi ovisi.
Kad mi život skonča s nepravde najmanje,
Najgora mi od njih straha već ne budi;
I vidim da bolje pripada mi stanje
Nego ono što ti ovisi o ćudi.
Ne možeš me mučit nestalnošću želje,
Kada tvoja mijena moje žiće nijeti.
Oh, koliko pravo imam na veselje,
Sretan što me ljubiš, sretan što ću mrijeti!
Al tko lijep i blažen od ljage ne preza?
Ti me možda varaš, a to ipak ne znam.

93.

Tako ću ja živjet ko muž prevareni,
Držeć da si vjeran; na licu ljubavnom
Zret ću možda ljubav, premda se promijeni;
Tvoje srce drugdje, a tvoj izgled sa mnom.
Tvoje oko mržnja ne može zaposjest,
Stog u njemu mijenu ne poznajem više.
U izgledu mnogih lažna srca povijest
Čudnom borom i sklibnjom se mrko piše;
Al objavilo je nebo kad te zdjela
Da će vječno ljubav na tvom licu cvasti;
Mimo tvojih misli i tvog srca djela,
Tvoj će izgled samo povijedati slasti.
Ko Evina jabuka je tvoja lijepost,
Kad s obličjem ne slaže se mila krjepost.

94.

Oni što su moćni zlijedit a ne zlijede,
Što ne čine na što njihov izgled puti,
Koji, ganuv druge, sporo kušnju slijede,
Sami kao kamen, hladni, neganuti;
Oni s pravom baštine nebeske čari,
Od rasapa štite prirođena dobra;
Vlasnici su svojih lica i gospari,
Dok su drugi svojoj vrsnoći tek dvorba.
Miomirisana je ljetu ljetni cvijet,
Premda samo za se i živi i gine,
Ali ako taj cvijet načne podla snijet,
Diku mu natkrile proste travurine:
 Jer najslade stvari zagorčaju čini,
 Gore nego korov smrde gnjili krini.

95.

Kako ti uljepšaj i sladiš sramotu
Koja tebi, kano crv ruže mirisne,
Kalja propupalog imena ljepotu;
Oh, u kakvu slast ti svoje grijeha tisneš!
Jezik koji priču tvojih dana zbori,
Tumačeći bludno te tvoje obijesti,
Nekako te mora hvalit kad te kori;
Tvog imena spomen posveti zle vijesti.
Oh, te mane kakvu palaču imadu
Izabravši tebe za stanište trajno,
Gdje veo ljepote skriva svaku ljagu,
A što oči vide sve postaje bajno!
 Čuvaj se, dragi, tih povlastica skupih;
 Ponajtvrđi nož se zlorabljen istupi.

96.

Neki vele grijeh je obijest, neki mladost,
Neki vele draž je mladost i blag poriv;
Draž i grijeh su malom i velikom radost,
Ti od grijehâ što ti hrle draži tvoriš;
Kako se u neke kraljice s prijestolja
Skupo cijeni najprostiji dragulj s prsta,
Tako svaka bludnja što se vidi tvoja
Vrlost posta, među vrline se svrsta.
Koliku bi janjad vuk okrutni smeo,
Kad bi mogao izgledat kao janje;
Koliko bi promatrače ti zaveo,
Da se služiš cijelim svojim moćnim stanjem!
 Ali to ne čini; ljubim te na način svoj —
 Kada moj si tako, moj i dobar glas je tvoj.

97.

Kako poput zime bješe mi daljina
Od tebe, naslado godine što letje!
Kakve mraze trpjeh, kakve dane tmina;
Kakva prosinačka pustoš sve zamete!
Al minulo vrijeme bješe ljetno vrijeme,
Zatrudnjela jesen, što rod bogat sabra,
Od proljeća noseć pustopašno brjeme,
Ko udovo krilo po smrti svog hrabra;
Ipak te obilne berbe mi se čine
Da su plod bez oca, puke sirotice;
Jerbo tebe prate ljetno i miline,
A kad si daleko, nijeme su i ptice;
 Ili preko volje pjevaju u bijedi,
 Te lišće pred skorom zimom strepeć blijedi.

98.

Od tebe daleko u proljeće bijah,
Kada gizdav travanj, šaren od uresa,
Mladenačkim duhom svaku stvar opija,
Da se tromi Saturn smija s njim, i plesa.
Al ni ptičje pjesme, niti dašak sladak
Cvijeća različna po mirisu i boji,
Ne nadahnuše me ljetnu priču skladat,
Nit ga brah iz bujna krila gdje se goji;
Nit se ljiljanima divih zbog bjeline,
Nit u ruža jarko rumenilo hvalih;
Bili su tek slasti, tek slike miline,
Crtane po tebi, uzore ostalih.
Jer bez tebe kanda stalno bješe zima:
Kao s tvojom sjenom zabavljah se s njima.

99.

Ljubicu preranu ja ovako karah:
»Slatka kradljivko, gdje miris ukra sladak
Već iz daha moga dragog? Purpur silni
Što ti mjesto puti osu obraz gladak
Bojila si sramno u mog dragog žili.«
Ja zbog tvoje ruke na ljiljan nasrnuh,
Pupolj mažurane ukrade ti pram;
Plašljivo su ruže stajale na trnu,
Jedna bijeli očaj, druga rumen sram,
A treća, ni bijela ni crvena, obje
Okrađe i svojoj pljački dah tvoj doda;
Ali, zbog te krađe, usred cvatne dobe
Osvetnički crv je smrtonosno gloda.
Još cvjetova vidjeh, al nijedan ne bi
A da slast il šaru ne ukrade tebi.

100.

Gdje si, muzo, da zaboravljaš već dugo
Ono zboriti što svu ti daje silu?
Trošiš li nevrjedno žar u pjesmi drugoj,
Tamneć moć da podaš svjetlo ništavilu?
Zaboravna muzo, vrati se i nježnim
Stisima iskupi potraćeno vrijeme;
Pjevaj uhu što ti pjesmotvore cijeni
I tvom peru daje vještinu i teme.
Ustaj, motri je li vrijeme koju prugu
Sjeko na mog dragog licu, muzo lijena;
Ako jest, rasulo izvrgavaj ruglu,
Da se svugdje gruste vremenita plijena.
 Proslavi mi dragog brže nego stigne
 Vrijeme da mu život svitom kosom dignu.

101.

O dokona muzo, čim ćeš naknaditi
Nemar spram krjeposti koju lijepost kupa?
O ljubavi mojoj krjepost, lijepost, i ti,
S tvojim dostojanstvom, ovisite skupa.
Odgovori, muzo! Ne ćeš li zar kazat:
»Krjepost boju ne treba, kraj stalne boje;
Lijepost kistu ne da svoju krjepost mazat;
Već najbolje nemiješano je najbolje.«
Jer ne treba njemu hvale, zar si nijema?
Da nadživi trajnost pozlačena groba,
To u tebi leži — muk isprike nema —
I da bude slavljjen u buduća doba.
 Ja te, muzo, učim; stog se dužno brini
 Da još dugo bude kakav sad se čini.

102.

Moja ljubav jača, premda regbi svenu,
Ja ne ljubim manje, prem se manje čuje;
Ljubavlju se trži kad visoku cijenu
Posjednikov jezik svud joj obznanjuje.
Naša ljubav bješe u proljeće mlada,
Kad je vično svojim pojanjem pozdravljah;
Jer na pragu ljeta Filomela sklada,
U zrelije dane frulu zaustavlja.
Nije ljeto manje ljupko nego prije
Dok noć stišavahu njene sjetne himne;
Al sad svaku granu divlja glazba plije,
A slast kad je opća gubi draž miline.
Stoga, nalik na nju, i ja katkad mučim,
Jer ne želim da te svojom pjesmom mučim.

103.

Jao, kakvu bijedu moja muza rađa,
Ne pokazav diku dok je takva zгода;
Veće vrijednosti je sasvim gola građa
Nego kad se uz nju moja hvala doda.
Oh, ne kori me što ne znam pisat više!
U zrcalo gledaj: ondje lice bljesne
Što se ponad moje tupe mašte diže,
Posramljujuć mene i tamneć mi pjesme.
Ta ne bi li grješno bilo da se skvrne
Predmet dosad dobar, u žudnji za boljim?
Jer mi stihovima nema druge svrhe
Već o skladu zborit i darima tvojim.
Više, mnogo više nego u stih stane,
Kaže zrcalo kad na nj ti pogled pane.

104.

Ti ne možeš, dragi, biti star za mene;
Kakav bješe kad ti okom oko sretnuh,
Još si tako lijep; već zime tri studene
Stresoše sa šuma triput diku ljetnu,
U mijenama doba tri proljeća slavna
Vidjeh kako žuta postadoše jesen,
Tri su lipnja žgala mirise tri travnja
Otkada ti spazih cvat, a još si zelen.
Ah, ljepota ipak, ko kazaljka satna,
Iskrada se s lica neprimjetnim krokom;
I put tvoja slatka, premda regbi stalna,
Takvu ima kretnju, dok se varam okom.
Zbog tog straha, čuj, ti doba nezačeto:
Prije tvog rođenja mre ljepote ljeto.

105.

Nek mi se ne zove ljubav krivoboštvom,
Nek ne slovi dragi moj ko idol neki,
Jer su sve mi pjesme i pohvala mnoštvo
Za jednog, o jednom, sada i vo vjeki.
Dobar je moj dragi danas, dobar sutra,
Uvijek stalan u vrsnoći izvanrednoj;
Stoga moja pjesma, na stalnost sviknuta,
Razlike se kloneć izražava jedno.
Lijepo, dobro, vjerno, sav je predmet meni;
Lijepo, dobro, vjerno, drugim sličnim riječma;
I moj domišljaj se troši u toj mijeni:
Tri teme u jednoj, svrha neizrečna.
Lijepo, dobro, vjerno, živeć sami često,
Tek sad sva tri skupa jedno drže mjesto.

106.

Kad u ljetopisu minulih vremena
Vidim opise najkrasnije čeljadi,
Pa je zbog ljepote lijepa pjesan drevna
U čast mrtvih gospa i viteza skladnih,
Tad u smotri milja najveće krasote
Ruke ili noge, usne, oka, čela,
Vidim da su pera starinska ljepote
Kakvim ti sad vladaš izraziti htjela.
Tako su im hvale samo proročanstva
Našeg vremena, sve rišu sliku tvoju;
Jer gledahu samo očima gatarstva,
Još ne bjehu vješti da ti vrijednost poju.
 Mi imamo oči da se dive danas,
 Al jezikâ nema da te hvale za nas.

107.

Ni strahovi moji, ni duša proročka
Svekolikog svijeta što budućnost sanja,
Ljubavi mi vjernoj ne nadziru roka,
Držeć da je zalog zadana skončanja.
Svoju pomrčinu trpje smrtna luna,
I tmurni se žreci smiju svojoj slutnji;
Neizvjesnostima sad je stalnost kruna,
Mir o maslinama vječne dobi tutnji.
Sad mi s kapima je melemnih vremena
Ljubav svježa; i smrt meni se predade,
Jer, dok hara tupa i nijema plemena,
Živjet ću usprkos njoj, kroz pjesme jadne.
 U njima će biti i spomenik za te,
 Kad se mjeden grob i grb silnika zatre.

108.

Što iz mozga može crnilo pretočit
Što ti već moj vjerni duh ne uobličī?
Što li sada knjižit, što li novo sročit,
Da tvoj vrli čar il moju ljubav diči?
Ništa, drag dječāče; stalno iste stvari,
Ko molitve svete, svaki dan ponavljam:
Ti moj, ja tvoj, staro ne držeći starim,
Ko kad prvi put ti lijepo ime slavljah.
Tako vječna ljubav pred novim slučajem
Ne mari za prah i brazgotine doba,
Niti kojoj nužnoj bori mjesta daje,
Već zavazda tvori od starine roba;
 Jer ljubavna klica još je ondje prva
 Gdje bi lik i vrijeme htjeli da je mrtva.

109.

Da sam lažna srca, oh, nikad ne veli,
Premda odsutnost moj plamen kanda smanji;
Jednako se mogu sa sobom razdijelit
Ko s dušom u tvojoj grudi što se stani.
To je ljubavni mi dom; ako li švrljah,
Ja se vraćam, kano putnik s putovanja;
Upravo na vrijeme, da rad svojih mrlja
Nosim vodu sam, nepromijenjena stanja.
Ne vjeruj, iako moju narav gazi
Svaka lomnost što na raznu krv juriša,
Da ogreznu tako nakazno u ljazi,
Te zbroj dobra tvoga napušta za ništa;
 Jer bez tebe za me prostrani je svemir
 Ništa, ružo moja; u njem ti si sve mi.

110.

Jao, istina je, tamo–amo hodah,
I pravih od sebe ludu pred javnosti,
Zlijedih misli, blago u besćenje prodah,
Stari prijestupi u novoj naklonosti.
Da, zaista gledah na vjernost poprijeko
I nesklono; ali, svega mi odzgora,
Tim skretanjem drugu mladost srca stekoh,
Da si najbolji dokaza ljubav gora.
Sad sve prođe, evo beskrajna ti dara:
Nikad više ne ću svoju želju brusit
Novim dokazom, da kušam druga stara,
Boga u ljubavi komu se prepustih.
 Zato, moje sve do raja, primi mene
 Na te svoje grudi čiste i ljubljene.

111.

Oh, meni za ljubav Fortunu izgrdi,
Božica je kriva za djela mi mučka,
Što se bolje za moj život ne poskrbi —
Pučka sredstva rode ponašanja pučka.
Otud potječe što žig mi ime bruka,
I gotovo otud trpi moja narav
Od svog posla, kao mastiocu ruka.
Smiluj se, o mojoj obnovi se staraj;
Dotle, kao hotan bolnik, ja ću piti
Octene napitke zbog zaraze teške;
Ni gorčina da je gorka ne ću mniti,
Ni pokora dvojna da popravljam grješke.
 Smiluj se i jamčim, prijatelju mio,
 Već bih s milosrdem tvojim ozdravio.

112.

Tvoja samilost i ljubav trag od žiga
Klevete prostačke brišu s moga čela;
Jer zvali me zlim il dobrim, što me briga,
Dok mi skrivaš zla i hvališ dobra djela.
Ti si vas moj svijet, i moram hvale znati
I pokude s tvoga jezika; jer živu
Nikom drugom ne ću svijest očvrslu dati
Da je promijeni, u pravu ili krivu.
U toliko dubok ponor brige bacam
O glasima tuđim, da ćutilo guje
Začepim za kuditelja i laskavca.
Gledaj kako moj se nehaj odrješuje:
 Tebe moja svrha tako snažno goji
 Da sav drugi svijet se kanda mrtvim broji.

113.

Otkad te napustih, mom je oku sijelo
U duhu, a ono što mi hodom ravna
Dijelom službu vrši, a slijepo je dijelom,
Regbi vidi, ali zgaslo je odavna;
Jer mi ono srcu oblik ne doprema
Ptice, cvijeta, ili obrisa što snimi.
Od prolaznih stvari duhu dijela nema,
Niti njegov vid zadržava što primi;
Jer vidi li nešto nježno il najgore,
Lice najslađe ili nakazno čeljade,
Grlicu il vranu, planinu il more,
Dan il noć, dojednom lik tvog lica dade.
 Nesposoban za što drugo, duh moj vjeran,
 Prepun tebe, tako vid mi u laž tjera.

114.

Ili moj duh, kad se tobom kruni slavno,
Ispi lasku, kugu vladalaca sviju?
Il ću kazat, moje oko veli pravo,
I tvoja ga ljubav uči alkemiju,
Da od nakaza i bezobličnih gvalja
Pravi kerubine koji sliče na te,
Tvoreć od sveg ružna najbolje što valja,
Čim se predmeti pred zracima mu sjate?
Oh, prvo je; to je u mom vidu laska,
I moj uznositi duh je kraljski pije;
Oko moje dobro zna što tēk mu draška,
Pa njegovu nepcu pehar nadolije.
 Premda je otrovna, grijeh to manji biva,
 Jer je oko voli i prvo uživa.

115.

Lažu oni stisi koje prije pisah,
I tvrdnje da voljet ne mogu te jače;
No nikakav razlog tada znao nisam
Da najžešći plam će poslije buknut žarče.
Ipak, sudeć vrijeme što s bezbroj nedaća
U prisege gmiže, mijenja propis kralja,
Snažne duhove u tok promjenljiv svraća,
Žudne želje gasi, svetu lijepost kalja,
Jao, zašto — plašec vremenske se zlosti —
Ne smjeh tada reć: »Sad najvećma te ljubim«,
Kad sam bio stalan naspram nestalnosti,
Krunec sadašnjost, u dvojbi pred svim drugim?
 Ljubav je tek čedo; stoga ne smjeh zborit
 Kao da je zrelo to što još će zorit.

116.

Ne bih želio vjenčanju duša vjernih
Zaprjeke dopustit: ljubav ljubav nije
Kad se zbog otkrite promjene promijeni,
Il s kolebljivim kolebljivo se svije.
Oh ne, ona stoji poput vječna znaka
Što ne zadržće dok gleda olujine;
To je zvijezda lutajućih jedrenjaka,
Vrijednosti neznane, mjerljive visine.
Ljubav nije ruglo vremenu, prem žanje
Svijen srp joj usne i obraze rujne;
Ljubav se kroz tjedne i ure kratkotrajne
Ne mijenja, već trpi sve do kobi sudnje.
 Ako se dokaže da sam tu zabludio,
 Niti pisah, nit je itko igda ljubio.

117.

Tuži me ovako: da sve uskraćivah
Čim ti moram plaćat zasluge bezbrojne;
Dragocjenu ljubav da ti ne zazivah
S kojom s dana u dan sve me vežu spona;
Da sam s nepoznatim svijetom bio blizak,
I da tvoje pravo kupljeno proćerdah;
Da jedro na svima vjetrovima dizah
Najdalje od tvog da nose me pogleda.
Svojevoljnost moju i pogrješke knjiži,
I gomilaj s tvrdim dokazima sumnje;
Mrgođenju svojem na nišan me diži,
Al ne strijeljaj s mržnjom probuđenom u me.
 Jer moj priziv kaže da na kušnju stavih
 Stalnost i vrlinu od tvoje ljubavi.

118.

Kako, nastojeć da otvorimo tek,
Ljućim začinima nepce potičemo;
Kako, prijećeć nevidnoj boljezni tijek,
Od čišćenja bolni bolest izbjegnemo;
Tako, puncat tvoje nezgadljive slasti,
S gorkim prismocima svoje jelo spravljah,
I, mučen obiljem, svidje mi se pasti
Bolestan, dok nužda još ne nasta prava.
Takva lukavost u ljubavi — preteći
Zla kojih ne bješe — posta stvaran grijeh,
I dotjera zdravo stanje da se liječi,
Da u bujnom dobru zlo mu bude lijek.
 Al istinit nauk učim: da se truje
 Lijekovima onaj tko s tebe boluje.

119.

Kakve pih napitke suza sireninih,
Kaplje iz kotlova smradnih poput pakla,
Dok u nadi strah, u strahu nadu hinih,
Gubeć i kad bi se pobjeda primakla!
Što mi srce bludje od kukavnih čina,
Dok mišljaše da je sretnije no igda!
Kako skakahu mi oči iz šupljina,
Kad je ta mahnita groznica me stigla!
Sad zaista vidim, o zla blagodati,
Da je dobro bolje kad ga hrđa bije.
I srušena ljubav, kad se snova gradi,
Raste ljepša, jača, veća nego prije.
 Tako se pokaran zadovoljstvu vratih,
 I trostruko trošak putem zla naplatih.

120.

Sad mi valja što si zločest bio onput,
I zbog one tuge što me tad povrijedi
Pod prijestupom svojim nužno moram klonut,
Van da su mi živci čelični il mjedni.
Jer ako te moja zločestoća taknu
Kano mene tvoja, ti prođe pakao;
A ja, nasilnik, ne nastojah odvagnut
Kako nekoć s tvog sam zločina plakao.
Oh, da naša noć tjeskobe bar spomenu
Mojoj svijesti kako prava žalost hudi,
I da tebi ko ti meni onda djenu
Melem blag što ištu ranjene ga grudi!
Al onaj ti grijeh se ko naknada vrati;
Moj otkupi tvoj, i tvoj nek za me plati.

121.

Bolje biti zao nego na zlu glasu
Kad te, premda nisi, kleveću da jesi;
I čestit užitak mre uz takav rasud
Po tuđem viđenju, ne po našoj svijesti.
Jer zašto bi tuđe preljubne i zlobne
Oči pozdravljale obijest krvi moje?
Il zašto mi krhkost krhkiji uhode,
Pa što dobro mislim zlim hotice broje?
Ne, ja sam što jesam, a onaj što cilja
Na zlodjela moja, samo svoja zbere;
Dok su oni krivi, možda prav sam zbilja,
Nek mi čine smradnim mislima ne mjere;
Osim ako jad ne potvrđuju opći:
Svi su ljudi zli i kraljuju u zloći.

122.

Tvoj je dar, tvoj svezak, potpuno usječen
Usred mozga mog za uspomenu trajnu,
Da svrh toga niza zaludna doteče
Onkraj svakog roka u vječnost beskrajnu;
Ili bar dok srce i mozak imadu
Prirodnu moć opstanka, dok tvoje česti
Pustom zaboravu oni ne predadu,
Spomen ti se nikad ne može zamesti.
Ta pohrana bijedna ne sadrži mnogo,
Ne ću rovaš da ti milu ljubav piše;
Zato da ga podam osmjelit se mogoh,
Vjerujuć u svezak gdje te stane više.
 Čuvat pomagalo da me tebe sjeti
 Značilo bi da mi zaboravnost prijeti.

123.

Ne, ne ćeš se, vrijeme, hvastat da se mijenjam;
Tvoje piramide, s novom moći zdane,
Tek su ruha nekog prijašnjeg viđenja,
Za me nisu ništa nove, ništa strane.
Kratak nam je rok, pa divljenje nas vodi
Svemu što znaš varkom u staro pretvorit,
I maštamo da nam po želji se rodi,
Ne misleć da prije o tom čusmo zborit.
Tebe prezirem i tvoje ljetopise,
Mene sadašnjost ni prošlost ne zapanje,
Jer listine lažu, i sve što vidi se
U stalnoj ti hitnji, veće ili manje.
 Ovo prisežem, i zauvijek će biti:
 Bit ću vjeran, zalud tvoja kosa i ti.

124.

Da je moja ljubav samo stanja dijete,
Bezoče bi mogla bit, kopile sreće,
Jer je vrijeme ljubi il u mržnji gnjete,
Među dračem drač, il s cvijećem brano cvijeće.
Ne, ona je zdana izvan slučajnosti;
Nit u nasmiješenoj raskoši se slama,
Nit pada pod udar ropske zlovoljnosti,
Kamo doba mamno zove slične nama.
Ne plaši se spletke, toga krivovjerca
Što u roku kratkih ura radi krišom,
Nego stoji sama, divovski oprezna,
Nit raste s toplinom, nit se guši s kišom.
Rugla vremena tu zovem da svjedoče:
Zbog dobrote mru, a živjeli od zloće.

125.

Bješe li mi važno nositi baldahin
I vanjštinom svojom nešto javno častit;
Il polagati za vječnost temelj jaki
Što je kraći od rasula i propasti?
Zar ne vidjeh sluge okrilja i reda
Gdje sve gube plativ previsoku cijenu,
Za umjetnu slast napustiv okus čedan,
Jadni pregaoci, zgasli u motrenju?
Ne, u srcu svome smjernim me učini
I prinos mi primi, skroman al slobodan:
Nema primjesa, nit zna umijeća inih,
Već da mene za te uzajamno poda.
Bjež, plaćeni doušniče! Vjerna duša
Što je više tužiš to te manje sluša.

126.

O mladiću ljupki, komu moć je data
Vrh vremenskog srpa i nestalna sata,
Ti sahnuci dozre, o venjenju zboriš
Onih što te ljube dok sam slatko zoriš;
Ako tebe narav, što propašću vlada,
Sve dok kročiš naprijed poteže odzada,
S tom te svrhom drži što se vješto roti
Da minute mori i vrijeme sramoti.
Ipak boj se nje, o njeno milje drago:
Možda štedi, al ne drži zavijek blago!
Svodnja odgođenih računa je nužna,
Ona će namirit tobom što je dužna.

127.

Ne držahu crnost lijepom u starini,
Il bar nije ime nosila ljepote,
Ali sad crnoća ljepotu baštini,
A ljepotu kao kopile sramote.
Otkad ruka prisvaja prirodni zakon
Da ružnoću ljepša krinkom umjetnosti,
Slatka lijepost nema ime, ni svet zaklon,
Već je prosta, živi čak u nečasnosti.
Stog su kano gavran oči moje gospe,
Oči u crnini, poput žalobnica,
Kad rođena ružnost ljepotom se ospe,
Sramoteć stvorenje dikom lažna lica.
I dok tako žale, i tuga se slaže,
To je lik ljepote, svaki jezik kaže.

128.

Kako često, glazbo, kad ti glazbu sviraš
Na blaženom drvu čije zvone kretnje
Pod prstima milim, kad otmjeno diraš
Skladovanje žica što mi uho smete,
Baš zavidim tipki što se žustro gane
Da poljubi blagu školjku ruke tvoje,
Dok mi jadne usne, na tu žetvu zvane,
Zbog drskosti drva postidene stoje.
Mijenjale bi one, da se tako maze,
S iverjem što pleše i mjesta i stanja,
Jer ga tvoji prsti nježnim hodom gaze —
Blago mrtvu drvu kraj živih usana.
 Kad je takva sreća to tipkama grubim,
 Daj im prste, meni usne da ih ljubim.

129.

Trošenje je duha i sramotna šteta
Požuda na djelu; a do djela ona
Krvava je, grozna, podla, krivokletna,
Divlja, krajnja, gruba i nevjeri sklona;
Čim je uživana već je prijezir čeka,
Bezumno se lovi, ali čim se stigne
Bezumno se mrzi, ko proždrti meka
Bačena da mahnit bude tko je digne.
Mahnita kad hlepi, ista kad imade,
Minuvši, dok traje i kad žudi, krajnja;
Blaženstvo u kušnji, kušana na jade,
Prije nakanjena radost, poslije sanja.
 Sve to znade svijet, al nitko ne umije
 Izbjeć raj što ljude k tomu paklu svije.

130.

Oči moje gospe nisu kao sunce,
Crven koralj sjeni tih usana crven;
Ako snijeg je bijel, tamne su grudi u nje,
Mjesto zlatnih žica njoj na glavi crne.
Vidjeh šarne ruže, crvene i bijele,
Njezin obraz tim se ružama ne ospe;
I mirisi neki više me vesele
Nego dah iz moje što se širi gospe.
Volim njezin govor, ali znam da veće
Milje iz suglasja glazbenog mi godi;
Ne vidjeh još nikad božicu gdje šeće:
Moja gospa zemljom gazi kada hodi.
 Ipak mislim da je moja ljubav vrijedna,
 Neba mi, ko s lažnom poredbom ijedna.

131.

Nasilna si, takva kakva jesi, kano
Oni što s ljepote oholo su zli;
Jer si ludom srcu, dobro ti je znano,
Ponajljepši i najskuplji dragulj ti.
Al, vjere mi, kad te vide, neki kažu
Da ne jeca ljubav zbog tvog lica moći;
Ja se ne usudim kazati da lažu
Premda sâm se na to kunem u samoći.
A za jamstvo da se ne zaklinjem krivo,
Čim na tvoje lice mislim, odmah srnu
Tisuće uzdaha, i svjedoče živo
Na mom sudu za te, najljepšu a crnu.
 Ništa tvoje nije crno osim djela,
 I otuda, mislim, ta kleveta cijela.

132.

Tvoje oči ljubim, i kanda me žale,
Znajući da me prijezir srca tvoga muči,
Pa crninu noseć ljupko tužit stale,
S milom sućuti mi muku gledajući.
Ni jutarnje sunce s nebesa doista
Istoku ne svjetla bolje obraz blijedi,
Nit od krupne zvijezde što predvečer blista
Mrkom zapadu te slave pola slijedi,
Ko što dva ti tužna oka lice rese.
Oh, nek i tvom srcu doliči zbog mene
Tugovat, jer tuga tebi draž donese,
I slično ti posvud samilost odjene.
Ljepota je crna, tad ću prisegnuti,
A ružne su sve što nisu tvoje puti.

133.

Kleto srce s kojeg moje srce stenje
Što zlijed tešku meni i mom drugu zada!
Zar nije dovoljno mučit samo mene,
Nego robljem ropstva mili drug mi pada?
Mene ote meni tvoje oko kruto,
I drugoga mene ti prisvoji jako:
Njega, sebe, tebe, ja sam lišen ljuto,
Triput trojna muka biti spriječen tako.
U ocalne grudi srce mi zatvori,
Al nek jadno sužnji srce druga moga,
Da ga ono čuva, tko god mene mori;
U tamnici mojoj ne možeš bit stroga.
Ipak hoćeš; jer ja, zatočen u tebi,
Tvoj sam silom, i sve što imam u sebi.

134.

Eto, kada priznah da je tvoj u svemu,
A i sâm sam zalog predan tvojoj volji,
Sebe ću pregorjet, dopustiš li njemu
Da drugoga mene tješi u nevolji.
Ali ne ćeš ti, nit on slobodu cijeni,
Jer pohlepna ti si, a on preljubezan;
Potpisom je htio biti jamac meni,
Sad jednako tom je obveznicom vezan.
Pokrićem ljepote ti ćeš se poslužit,
Lihvarko što daješ sve radi dobitka,
I za moj ćeš dug mi prijatelja tužit;
Ja ga tako gubim zbog sramna užitka.
I njega i mene imaš; on mi ode;
On sve plaća, ipak ja nemam slobode.

135.

Svaka ima svoje, a ti želju imaš,
I svog Willa k tome, i još jednog Willa;
Zato moju trajnu molbu teško primaš,
Dodatak bi tvojoj slatkoj želji bila.
Ti, čija je želja prostrana, široka,
Kad ćeš moju želju skriti već u svojoj?
Hoće li ti drugih želje bit od oka,
Dok se lijepi pristup krati želji mojoj?
More prima kišu, a samo je voda,
U obilju nadopunja svoja njedra;
Tako ti, bogata željom, želji dodaj
Jednu moju želju, da ti želja jedra.
Ne krati, da ginu vrli molitelji;
Jednim smatraj sve, i mene u toj želji.

136.

Kori li te duša što te snubim ja,
Kuni joj se slijepoj da svog primaš Willa,
A Will ima pristup, tvoja duša zna;
Ispuni mi ljubav zbog ljubavi, mila.
Will će tvoje blago puniti ljubavno,
Punit s puno želja, jedna želja moja;
A gdje mnogo stane, dokažemo spravno,
Jedan ko nijedan u cjelini zbroja.
I nek neizrečen prođem dok se broje,
Premda moram biti jedan od obilja;
Drži me za ništa, ali ti to moje
Ništa drži za se, nešto poput milja.
Tek mi ime ljubi, stalno druguj s njime,
Pa ćeš ljubiti mene, jer Will mi je ime.

137.

Ljubavi, ti slijepa ludo, što mi rani
Oči da videći ne vide što spaze?
Poznaju ljepotu, vide gdje se stani,
Al najbolje što je najgorim nalaze.
Ako pristran pogled od očiju traži
Da se sidre u zaljevu gdje svak pluta,
Što ti skova kuke od očinje laži
Da se njima razbor moga srca sputa?
Što da moje srce smatra čijom njivom,
Kad zna da je svega svijeta dobro javno?
Što da oči, videć pravo, kažu krivo,
Da istinu meću na lice ogavno?
Spram istine srce pogriješi s očima,
I sad ova kuga lažljiva je s njima.

138.

Kad se moja ljubav kune da je vjerna,
Premda znam da laže, vjerujem svejedno,
Samo da me drži za mladića smjerna
Što tanahne varke svijeta prima čedno.
Tako ludo misleć da me drži mladim,
Premda zna da minuh ponajbolje dane,
Iskreno joj lažnom jeziku povladim —
Te istina gola zamre s obje strane.
Ali što ne kaže da nepravdu čini?
I što ja ne kažem da me starost stiže?
Najbolje je, oh, da ljubav vjeru hini,
A starost kad ljubi, da ljeta ne niže.
Zato lažem njoj i ona meni laže,
Lažne su nam laske u poroku draže.

139.

Oh, ne zovi mene da nepravdu branim
Što je tvoja zlost na moje srce sruči;
Ne zlijedi me okom, jezikom me rani;
Moćno moć porabi, ne ubij me mučki.
Reci mi da drugdje ljubiš, dušo draga,
Al napogled meni ne zvjeraj ustranu;
Što da varkom zlijediš, kad je tvoja snaga
Previše za moju stiješnjenu obranu?
Da te opravdam: »Ah, znade ljubav da su
Ljupki pogledi mi bili protivnici,
Zato od mog lica te dušmane rasu
Da im drugdje lete pogibeljni hitci.«
Ipak to ne čini; kad gotovo stradah,
Ubij me pogledom i liši me jada.

140.

Budi mudra kano okrutna, ne gnječi
Strpljenje mi nijemo s preveć oholosti,
Da mi žalost riječi ne zajmi, i riječi
Ne iskažu narav muke bez milosti.
Smijem li te učiti, bilo bi ti bolje,
Ljubavi, da zoveš svoj nehaj ljubavlju;
Kako na samrti ljudi jetke volje
Od liječnika samo slušaju o zdravlju.
Da me zgrabi očaj, postao bih lud,
Pa te mogu ocrniti dok ludujem;
A taj nazlobni je svijet već tako hud,
Ludo uho ludoj kleveti vjeruje.
Da ne budem takav, ni ti u pokudi,
Gledaj ravno, prem ti gordo srce bludi.

141.

Vjere mi, ja tebe ne ljubim očima
Jer tisuću mana u tebi razluče;
Al mi srce ljubi što je mrsko njima,
Te unatoč vidu uživa što guče;
Ni uši se tvojem glasu ne vesele,
Nit je nježan opip za dodire proste,
Ni okus, ni miris, poziva ne žele
Da sa samom tobom puteno se goste;
Pet razbora, ni pet ćutila, ne mogu
Jedno srce odbiti od te službe lude,
Što ostavlja ljudsku priliku ubogu
Da tvog srca gorda rob i vazal bude.
Tek tu kugu dosad kao dobit brojim,
Jer zbog koje griješim, ta mi kaznu kroji.

142.

Ljubav je moj grijeh, a mržnja svojstvo tvoje,
Mržnja na moj grijeh, sa temeljem u bludu.
Oh, al s mojim stanjem usporedi svoje,
Pa ćeš vidjet — ne zaslužuje pokudu;
Ili barem nikad s tih usana tvojih
Što su beščastile urese skrletne
Žigom lažnih ljuven–spona, poput mojih,
Kraduć prihod tuđih postelja od rente.
Daj da ljubim tebe kako druge ljubiš ti,
Očima ih snubiš kako tebe kinjim ja;
Zasij samilost u srcu, pa kad ona zri
Da i tvojoj samilosti samilost se da.
 Ako žudiš ono imati što kriješ,
 Po uzoru na se možda ne dobiješ.

143.

Gle, kao što brižna domaćica juri
Odbjeglo stvorenje pernato da vrati,
Spušta svoje čedo i silno se žuri,
Onom hoće na put u potjeri stati;
Dok zanemareno dijete za njom srne,
Plače stižuć onu koja bez počinka
Slijedi ono što joj ispred lica prhne,
Ne hajuć za muku svog nejaka sinka;
Tako trčiš za tim što od tebe leti,
A ja sam ti čedo što te zdaljeg prati;
Uhvatiš li nadu, ti se mene sjeti,
Poljubi me blago, i budi mi mati.
 Tako ću se molit da ispuniš želju,
 Ako mi se vratiš stišat cvilu velju.

144.

Dvije ljubavi imam, utjehu i zdvojnost,
Što me sved potiču ko duhova dvoje:
Bolji anđeo je muškarac zlatokos,
Gori duh je žena naopake boje.
Da me smota k paklu, žena na zlo sklona
Boljeg anđela od moga boka vlači,
I kvari mi sveca da bude sotona,
Čistoću mu vabeć oholjenjem mračnim.
A hoće li moj anđeo postat vragom,
Izravno ne velim, al se lako dvoji;
Kad su mi daleko, jedno drugom drago,
Jedan anđel, mnim, u paklu drugog stoji.
Al to nigda ne ću znat, u sumnji živim,
Dok mi pravog anđela ne progna krivi.

145.

Usne što ih ljubav rukom gradi
Zvuk dahnuše koji »Mrzim« šanu
Meni što malaksah zbog nje radi;
Al u stanju kad me vidje žalnu,
Odmah joj u srce milost slazi,
Koreć jezik što oduvijek slovi
Blagošću pri izricanju kazni,
Pa ga pozdrav poučava novi:
Nakon »Mrzim« svršetak pripravlja
Što to slijedi kao dan što svijêtli
Slijedi noćcu koja, poput đavla,
Sa nebesa u pakao sleti.
»Mrzim« s mržnjom odbaci od sebe,
I spasi me, rekav »al ne tebe«.

146.

Jadna dušo, srijedo moje zemlje grješne,
ŠHranećš odmetnute sile svoje gizde,
Zašto li iznutra skapavaš i veneš,
Kićeno i skupo boječ vanjske zide?
Zašto grdan trošak tijekom najma kratka
Rasiplješ toliko na svoj trošni dvorac?
Hoće l' crvi, baštinici tog izdatka,
Pojest rashod? Je li to tvog tijela konac?
Stoga, dušo, živi od štete svog sluga,
Skupljaj zalihe i pusti ga da gine;
Kupi vijek božanski prodav ure gnusne,
Iznutra se goj, bez bogate vanjštine:
 Hranit ćeš se smrću koja ljude siše,
 A kad umre smrt, tad mrijenja nema više.

147.

Ljubav mi je kao groznica, sve hlepi
Za onim što duže goji bolest prijeku,
Hraneći se onim što nevolju krijepi
Da ugodu bolno kolebljivu teku.
Moj um, liječnik što za ljubav mi se brine,
Srdit što se njegov propis ne poštuje,
Napusti me, te mi sad očajno sine:
Smrt je želja koju znanost isključuje.
Nema meni lijeka kad me um ne liječi,
Nemirom se trajnim bjesomučno trapim;
Misli su mi kano luđačke, i riječi,
Nasumce daleko od istine tlapim.
 Kleh se da si svijetla, mišljah da si plava,
 A ko noć si crna, ko pakao tavana.

148.

Oh, kakve to oči u glavu mi djenu
Ljubav, te nemaju s pravim vidom spone;
Imaju li, kamo prosudba mi skrenu
Krivo sudeći što pravo vide one?
Kad mi nešto lijepo travi oči lažne,
Zašto mi svijet veli da to lijepo nije?
Nije li, tad ljubav o svom oku kaže
Da istino nije ko u ljudi svijeh.
Ne! Ljubavi oko gdje će biti bistro
Kad se satr bdjenjem i suzama zali?
Nije onda čudno što ne vidim čisto —
Sunce ne vidi dok svod se ne razgali.
 Lukava ljubavi, suzama me slijepiš,
 Jer od oštra oka s ružnih mana strepiš.

149.

Zar ćeš, zloćo, reći da ne ljubim tebe,
Kad na tvojoj strani protiv sebe radim?
Zar ne mislim na te kad sasvim na sebe
Zaboravljam radi tebe, goropadi?
Tko te mrzi, koga prijateljem nazvah;
Na koga se mrštiš, kome od njih kadim?
Gledaš li me mrko, zar moja odmazda
Ne pada na mene dok u hipu jadim?
Koju zaslugu u sebi cijenim što je
Tako ohola da tebi službu niječe,
Kad najbolji dijel mi štuje mane tvoje
I na svaki mig ti očiju poteče?
 Mrzi, ljubavi, jer sada znam što žudiš;
 Slijep sam, a ti one koji vide ljubiš.

150.

Oh, koje te moći tako moćno snaže
Da manjkava srce imaš mi u vlasti?
Da svoj istin pogled potvaram da laže,
I kunem se još da svjetlost dan ne časti?
Odakle ti takva ljupkost opačine,
Da u samim otpadcima djela tvojih
Tolika je snaga i jamstvo vještine
Da si s najgorim, mom umu, svrh najboljih?
Tko te nauči da traviš me to više
Što više za mržnju razlog zrem i slušam?
Premda volim, oh, što drugi omraziše,
S drugima na moje stanje se ne gnušaj.
 Ako nevrijednošću moju ljubav budiš,
 Toliko sam više vrijedan da me ljubiš.

151.

Premlada je ljubav da zna što je savjest;
Ipak ljubav rađa savjest, tko to ne zna?
Stog mi, nježna himbo, nemoj zlosti navest,
Da ne budeš kriva za moj grijeh, ljubezna.
Kad me izdaš, ja sam vrjednijemu dijelu
Izdajica u izdaji grube puti;
Likuj u ljubavi, duša kaže tijelu;
meso i ne želi daljnji razlog čuti,
Već, sunuv na tvoje ime, tebe vreba
Kao slavan plijen. I oholo zbog časti,
Pripravno je biti tvoj ubogi sebar,
Za stvar tvoju stajat, tebi uz bok pasti.
 Nije nesavjesno što ljubavi kličem,
 Dok se njoj za ljubav dižem i poničem.

152.

Ti znaš da sam ljubeći te krivo zaklet,
Al ti prisegnu mi dvaput vjerolomno:
Novu vjeru zgazi i postelje zavjet,
Po ljubavi novoj mrzeć me ponovno.
Al zašto zbog dvije prisege te tužim?
Ja sam krivokletnik, dvadeset ih kršim:
Da o tebi lažem zakletva mi služi,
Sva poštena moja vjera u te svrši.
Ja se kleh duboko da si blagost sušta,
Da si ljubav, vjernost, stalnost, ja prisizah;
Da bi sjala, oči sljepilu prepuštah,
Sileć ih da nijeću što vide izbliza.
Kleh se da si lijepa; podmuklac to veći,
Takvu gnusnu laž spram istine priseći.

153.

Buktinju odloži Kupido i usnu;
Dijanina jedna djeva nađe zgodu
Pa mu plam što pali ljubav brzo pljusnu
U toj dubravi u hladnu izvor-vodu.
Od tog sveta ognja ljubavnog posudi
Izvor trajnu živu toplinu dovijeka;
Posta grgoljava kupka, gdje još ljudi
Protiv čudnih boljki nađu moćna lijeka.
Ali od oka gospe luč ponovno bukne,
I dječak mi taknu grudi radi kušnje;
Od tog bolan, pomoć poželjeh od kupke
Te požurih tamo, bijedan gost i smušen.
Al ne nađoh zdravlja; kupelj je za mene
Kupidova vatra iz gospine zjene.

154.

Malo ljuven–boštvo jednoč u snu vrže
Pokraj sebe luč od koje srca bukte;
Mnoge nimfe što čistoće zavjet drže
Tuda prodoše; i djevojačke ruke
Ponajljepše zavjetnice plam uzeše
Što iskrenih srca mnoge čete užga;
I vojvoda žarke želje tako bješe
Djevičanskom rukom u snu razoružan.
Ona zublju zgasi u ledenu vrutku
Što s ljubavne vatre osta vruć dovijeka,
Te u melem blag se prometnu i kupku
Za bolnike; ali kad potražih lijeka
 Ja, rob moje gospe, tim ovo povladih:
 Ljubav grije vodu, voda nju ne hladi.